

obzornik

glasilo delovne organizacije

Naše letošnje naložbe

Že ob sprejemanju sprememb našega srednjeročnega načrta, pa tudi letnega plana, je bilo nakazano, da bo letos na področju naložb precej živahno, saj je bilo poleg dveh večjih investicij v Žagalnici (predračunska vrednost 60 milijonov dinarjev) in Masivi (predračunska vrednost 70 milijonov dinarjev) načrtovanih še več manjših naložb, predvsem v nadomestitev opreme v ostalih temeljnih organizacijah.

V začetku leta je bil napravljen tudi okvirni načrt za izpeljavo vseh zastavljenih ciljev.

V skladu z usmeritvami zveznega in republiškega srednjeročnega načrta in novimi zakonskimi predpisi o investicijah pa se je obseg del za pripravo investicijske dokumentacije med letom znatno povečal. Poleg komisij za oceno družbeno-ekonomske upravičenosti investicij na ravni banke in gospodarskih zbornic so se zaostri tudi predpisi o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije.

Po novih predpisih lahko investira v razširjeno reprodukcijo samo tista delovna oziroma temeljna organizacija, ki ima obratna sredstva pokrita s trajnimi viri in še to samo do višine presežka virov sredstev. Vse ostale organizacije, ki teh pogojev ne izpolnjujejo, pa lahko investirajo samo v nadomestitev opreme in sicer do višine neporabljene amortizacije.

Ob vseh novih predpisih in tudi drugih zapletih je razumljivo, da je bilo za pripravo investicijske dokumentacije in prijavo naložb na službo družbenega knjigovodstva potrebnega znatno več truda kot v normalnih pogojih, obenem pa je bilo potrebno poiskati vsa razpoložljiva finančna sredstva v delovni organizaciji, pa tudi izven nje, da smo lahko zagotovili potrebna sredstva za prijavo naložb v Žagalnici in Masivi.

Od zunanjih sredstev, ki so bila pridobljena za izpeljavo investicij, so vsekakor omembe vredna kredit Ljubljanske banke — Gospodarske banke v znesku 19 milijonov dinarjev, kredit interne banke SOZD Slovenijales v znesku 20 milijonov dinarjev in sovlaganje Kovinoplastike iz Loža v znesku 20 milijonov dinarjev. Brez teh sredstev bi bila izpeljava obeh naložb — v Žagalnici in Masivi — precej težja, še posebno ob tre-

nutno neugodnem stanju na prodajnem tržišču.

Po načrtih naj bi v septembru v Žagalnici že začeli z montažo nove strojne opreme. Omeniti moramo, da je uvozna oprema, ki je bila razstavljena na Ljubljanskem sejmu, že v tej temeljni organizaciji, domača oprema, razen sušilnic, pa bo dobavljena v letošnjem zadnjem četrtletju. Rok za dobavo sušilnic je nekoliko daljši, zato bo celotna naložba v finalizacijo jelovega lesa za izvoz zaključena v I. četrtletju prihodnjega leta.

Pripravljalna dela za razširitev proizvodnih prostorov, predvsem krojilnice, pa so se pričela tudi v Masivi. Po sedanjih ocenah je predvideno, da bodo pripravljala dela končana že do 15. septembra, nakar bo takoj izvedba glavnih gradbenih del. Ta naj bi bila končana pretežno letos, v I. četrtletju prihodnjega leta pa so predvidena še zaključna gradbena dela in montaža električnih in toplovodnih naprav. Seveda pa je izpolnjevanje postavljenih rokov močno odvisno od letošnjih vremenskih razmer.

V temeljni organizaciji Masiva se poleg te nove investicije v

razširitev proizvodnih prostorov končuje tudi naložba v modernizacijo strojne opreme v proizvodnji za izvoz. Medtem, ko je strojna oprema že vsa montirana in vključena v proizvodni proces, pa trenutno teče montaža kondenzacijskih sušilnic. Dobavitelj je zaradi pomanjkanja izolacijskih materialov na našem trgu z montažo sušilnic v zamudi. Po sedanjih ocenah pa bo tudi montaža sušilnic v Masivi končana v septembru.

Vzporedno s temi večjimi investicijami pa smo do sedaj izpeljali oziroma sedaj potekajo še tudi nekatere manjše naložbe, predvsem linija za oplemenitenje plošč z laminati, stroj za širinsko lepljenje masivnega lesa in rekonstrukcija vhoda surovin v Iverki.

Omembe vredne so predvsem zato, ker se je v realizacijo letih lepo vključila naša strojegradnja in sama izdelala linijo za oplemenitenje, pa tudi stroj za širinsko lepljenje. Poleg pridobitve nove strojne opreme pa ima ta oprema za Brest, predvsem za oddelek strojegradnje, tudi propagandni pomen, saj je bila izdelana na osnovi lastnega znanja in lastnih razvojnih dosežkov.

Zelo razgibano bo področje investicij vse do konca leta, saj so v načrtu še nekatere čeprav manjše, vendar pa zelo pomembne investicije in nadomestitve opreme.

Pri tem mislimo predvsem na naložbo v razvoj strojegradnje in nadomestitev iztrošene opreme v Pohištvu.

Že nekaj let je med Brestovimi plani kot strateška usmeritev tudi razvijanje strojegradnje predvsem za proizvodnjo lesno obdelovalnih strojev in izboljšanje vzdrževanja sedanje opreme. Če hočemo, da bo proizvodnja lesno obdelovalnih strojev v naš delovni organizaciji normalno zaživela, potem je potrebno ustvariti tudi pogoje za to. Te pa lahko ustvarimo samo z vlaganjem v proizvodne

prostore in z vlaganjem v stroje za obdelavo kovin. Po sedanjih načrtih naj bi se naša strojegradnja naselila v centralnem skladišču. Predračunska vrednost za pripravo skladiščne hale v proizvodni prostor in za nabavo najnujnejše strojne opreme pa je 19 milijonov dinarjev.

Za boljše poslovanje celotne delovne organizacije pa je pomembna tudi razrešitev proizvodnih težav, ki nastajajo v temeljni organizaciji Pohištvo. Večina opreme je že tako iztrošena, da se pojavlja vprašanje, kako dosegati vrhunsko kvaliteto, ki je potrebna za izvoz na konvertibilno tržišče. Čeprav je večja rekonstrukcija strojne opreme v Pohištvu predvidena v letih 1985 in 1986, pa je za letos predvidena zamenjava najbolj iztrošene ključne strojne opreme in sicer do višine neporabljene amortizacije (okrog 40 milijonov dinarjev). S to zamenjavo bomo obdržali vsaj dosedanje kvaliteto izdelkov, tako da ne bo padala naša konkurenčnost na svetovnem trgu.

Manjše nadomestitve opreme pa so predvidene tudi v Jelki, Gabru, Masivi in Tapetništvu.

Veliko opreme, ki je predvidena za zamenjavo, je iz uvoza. Uvozili naj bi jo kot razstavne primerke, ki bodo na jesenskih sejmi v Zagrebu in Beogradu. Zato pa bo potrebno v prihodnje leto izvoz še povečati in sicer najmanj za vrednost uvožene opreme.

Kot vidimo, so tudi v zadnjem letošnjem četrtletju postavljene za razvojno in finančno službo, ki se z investicijami največ ukvarjajo, zelo zahtevne naloge. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da bo že letos potrebna priprava tudi za leto 1985, predvsem za investicije v Pohištvo, saj je rok od idejne zamisli pa do izpeljave te ideje precej dolg, še posebno, če pri zagotavljanju finančnih sredstev sodelujejo tudi mednarodne finančne ustanove.

J. Korošec

Precejšnje obveznosti

PORAVNAVANJE OBVEZNOSTI DO OBČINSKIH DRUŽBENIH DOGOVOROV IN SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV

Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj občine Cerknica je že v letu 1982 pripravil in posredoval v obravnavo analizo o poravnavanju obveznosti do samoupravnih sporazumov, sprejetih v naši občini. Ti sporazumi so naslednji:

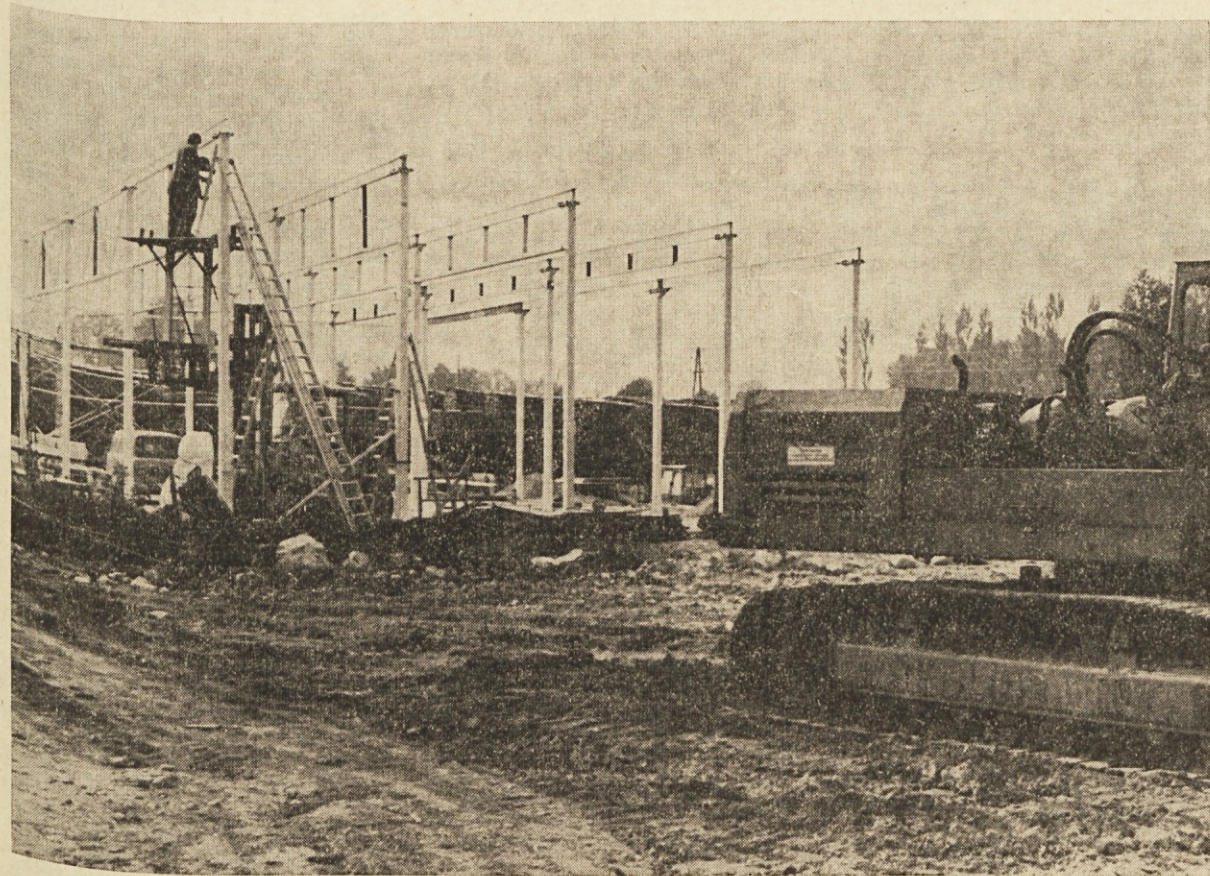
— za urejanje nekategoriziranih cest se plačuje 0,3 odstotka od bruto osebnih dohodkov;

— za financiranje šolskih objektov — prispevek znaša 0,6 odstotka od dohodka;

— za financiranje krajevnih skupnosti — obveznost plačila je 1 odstotek od izplačanih bruto osebnih dohodkov;

— za financiranje celodnevne šole, ki so ga podpisale temeljne organizacije v Loški dolini in plačujejo 0,8 odstotka od bruto osebnih dohodkov;

— za financiranje dela kluba samoupravljalcev — prispevek je določen v višini 0,1 odstotka od (Konec na 3. strani)

Iz temeljne organizacije MASIVA — gradnja nove sušilnice

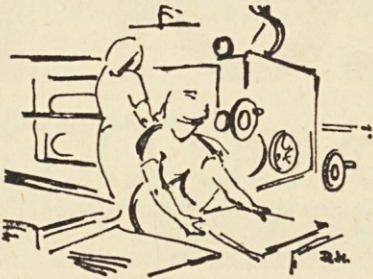
Osební dohodki iz uspešnosti poslovanja

Iz doseženih rezultatov, ugotovljenih s periodičnim obračunom za prvo letošnje polletje, ugotavljamo, da smo v drugem četrtletju poslovali razmeroma uspešno, tako da nam ti rezultati glede na dogovor o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka omogočajo razporeditev dodatnega dela dohodka za osebne dohodke.

Informacija o možnosti za dodatno razporeditev sredstev za osebne dohodke v enkratnem izplačilu je bila posredovana že v razpravah ob periodičnem obračunu. Ugotovljeno je, da je na osnovi uspešnosti poslovanja možno razporediti 23 milijonov dinarjev, kar predstavlja približno 30 odstotkov enomesečne akontacije osebnih dohodkov. Osnova za obračun so povprečne mesečno izplačane akontacije

osebnih dohodkov oziroma nadomestil osebnih dohodkov v drugem četrtletju 1984 za redno delo.

Glede na to, da je uspešnost posamezne temeljne organizacije

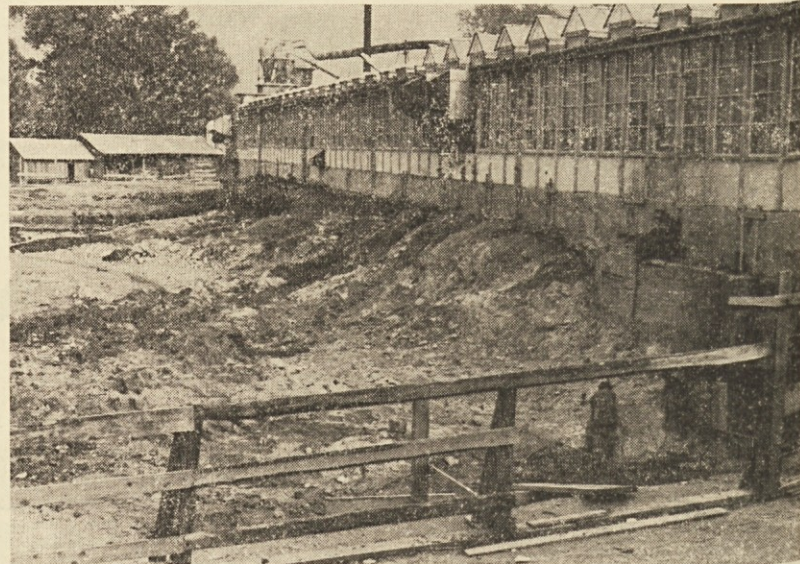

v okviru Bresta obračunana mesečno pri izplačilu vsakokratnih akontacij osebnih dohodkov, pomeni, da zadeva to enkratno iz-

plačilo vse temeljne organizacije oziroma delovno skupnost po že omenjenih osnovah. Ustrezen sklep za omenjeno izplačilo, ki bo v septembru, je že sprejel delavski svet delovne organizacije.

Že sedaj pa je treba opozoriti, da se pogoji gospodarjenja zaostrejejo, kar nam slabša možnosti za doseganje ugodnejših rezultatov. Le-te je torej mogoče izboljšati le z dobrim in odgovornim delom na vseh področjih, kar pomeni, da so in bodo osebni dohodki odvisni od rezultatov našega in celotnega družbenega dela. Zato moramo vsak na svojem področju prispevati, da bomo v prihodnje dosegali še boljše rezultate, kar bo pomenilo možnost, da del sredstev namenimo tudi za osebne dohodke; to pa ob slabših rezultatih ni mogoče.

M. Širaj

Zemeljska dela za izgradnjo nove proizvodne hale v MASIV

Še lahko najdemo notranje rezerve

IZRABA DELOVNEGA ČASA V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Delavci določijo delovni čas in njegovo razporeditev v temeljni organizaciji tako, da bi čim boljše in smotrnejše izkoristili delovna sredstva ter čim bolj učinkovito in produktivno izkoristili svoje delo, ki ga morajo uskladiti tudi s skupnim delom z delavci v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi so povezani pri uresničevanju interesov.

Kako je delovni čas izkoriščen na Brestu, si oglejmo v naslednji razpredelnici, kjer so podatki ločeni za vsako temeljno organizacijo posebej in skupaj za celotni BREST.

STRUKTURA IZRABE DELOVNEGA ČASA ZA OBDOBJE LETOŠNJEGA PRVEGA POLLETJA

Zap. št.	NAZIV	POH.	MASIVA	ŽAGAL.	GABER	IVERKA	TAPET.	JELKA	MINER.	PROD.	SD	SKUPAJ
1.	Redne ure, od tega	76,2	81,5	77,9	79,2	83,9	78,2	77,5	80,0	83,2	82,2	79,2
	nočno delo	2,2	0,9	1,4	1,5	10,8	—	1,3	5,9	—	—	2,1
2.	Nadure	2,9	0,5	0,6	0,8	0,4	0,1	0,4	7,3	2,0	0,7	1,6
3.	Letni dopust	7,2	6,6	6,8	7,0	5,1	6,1	6,5	4,8	4,7	5,0	6,3
4.	Državni praznik	3,3	3,5	3,4	3,4	3,6	3,3	3,3	3,2	3,2	3,4	3,3
5.	Izobraževanje	—	0,2	0,1	0,2	—	0,3	0,1	—	—	0,3	0,1
6.	Izredni dopust	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3
7.	Boln. do 30 dni	3,7	3,6	4,5	3,8	2,5	4,9	4,7	1,9	2,5	1,8	3,5
8.	Boln. nad 30 dni	2,0	0,4	2,5	1,2	2,0	1,3	3,3	—	0,1	0,1	1,5
9.	Dan za solidarnost	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,5	0,7	0,7	0,7
10.	Nesreča pri delu	—	—	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—
11.	Dan za KS	0,5	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6
SKUPAJ PLAČANE URE V BREME DELOVNE ORGANIZACIJE		96,6	98,0	97,3	97,1	99,3	95,7	97,4	98,6	97,2	95,2	97,1
12.	Vojaške vaje refund.	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—	—	—
13.	Boln. v breme soc. zav.	1,7	0,8	1,6	0,8	0,2	0,4	0,8	0,5	0,4	1,9	1,1
14.	Porodniški dopust	1,5	1,2	0,9	2,0	0,3	3,8	1,7	0,8	2,1	2,9	1,7
15.	Ostali neplač. izost.	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	—	0,1
SKUPAJ URE, KI NE BREMEN. DELOVNE ORGANIZACIJE		3,4	2,0	2,7	2,9	0,7	4,3	2,6	1,4	2,8	4,8	2,9

Iz tabele lahko vidimo, da delovni čas delimo na plačane ure, ki bremenijo delovno organizacijo in jih plačamo neposredno iz njenih sredstev (zap. št. 1—11) ter na ure, ki ne bremenijo delovne organizacije (zap. št. 12—15). Vseh plačanih ur na Brestu je 97,1 %, po temeljnih organizacijah pa od 95,2 % na skupnih dejavnostih do 98,6 % v Mineralki. Glavni vzrok, da prihaja do razlik med temeljnimi organizacijami, so porodniški dopusti in bolniške v breme socialnega zavarovanja (nega otroka in delovni invalidi). Na razlike torej vpliva sestava zaposlenih, saj je na skupnih dejavnostih od vseh zaposlenih 61 % žensk, v Tapetništvu 58 % žensk, v Mineralki 12 % in Iverki le 7 % žensk.

Najvišjo postavko predstavljajo redne ure, kar 79,2 % za BREST. Glede na posebnosti delovnega procesa pa redne ure delimo na:

— delo po času 58,5 % skupno za BREST
— delo po normi 17,4 % skupno za BREST
— ostalo 3,3 % skupno za BREST

SKUPAJ: 79,2 % skupno za BREST

Pod »ostalo« sodiijo razni zastoji, dnevni odmor, osebni dohodki, odsotnost zaradi višje sile.

Kako so redne ure v odstotkih ločene na delo po normi, delo po času in ostalo, je razvidno iz naslednje razpredelnice:

TOZD	delo po času	delo po normi	ostalo	SKUPAJ redno delo
POHIŠTVO	53,7	17,9	4,6	76,2
MASIVA	43,0	35,6	2,9	81,5
ŽAGALNICA	41,0	32,2	4,7	77,9
GABER	60,4	16,6	2,2	79,2
IVERKA	83,7	—	0,2	83,9
TAPETNIŠTVO	37,7	36,5	4,0	78,2
JELKA	51,1	21,7	4,7	77,5
MINERALKA	77,4	—	2,6	80,0
PRODAJA	81,5	—	1,7	83,2
SD	80,5	—	1,7	82,2
SKUPAJ:	58,5	17,4	3,3	79,2

V Žagalnici in Masivi so redne ure precej enako razdeljene, razlika je le v zastojih. Pri temeljnih organizacijah s proizvodnjo ploskovnega pohištva pa so razlike nekoliko večje.

Delo po času je po temeljnih organizacijah različno. Ko gre za linijsko proizvodnjo, kjer zastoj enega stroja ustavi ves proizvodni proces, je zastopano samo delo po času in sicer v Mineralki 77,4 % vseh ur, v Iverki pa 83,7 % vseh ur. Samo delo po času imata še Prodaja — 81,5 % in Skupne dejavnosti — 80,5 % rednih ur.

Največji delež dela po normi v strukturi rednih ur, pa tudi najvišji odstotek v primerjavi z ostalimi temeljnimi organizacijami

ima Tapetništvo. Na to vpliva tudi obseg del, potrebnih za proizvodnjo, na primer lastno vzdrževanje, družbena prehrana, lastna proizvodnja energije, ki so v nekaterih temeljnih organizacijah organizirana in povečujejo delo po času, v drugih pa za omenjene storitve nastajajo stroški do zunanjih partnerjev.

Poleg tega v nekaterih temeljnih organizacijah podobna dela oziroma naloge nekje prištevajo med režijska dela, drugje pa med normirana, različno je upoštevan tudi pripravljalni čas in podobno. Do razlik prihaja in bo še vedno prihajalo zato, ker se določeno delo v eni temeljni organizaciji pojavlja občasno in ni normirano, v drugih pa je lahko enako delo stalno in zato normirano. Manjše razlike pa nastajajo zaradi različnega zajemanja podatkov pri poročanju o zastojih in dnevnem odmoru.

Veliko postavko predstavlja tudi letni dopust in sicer kar 6,3 % za BREST, po temeljnih organizacijah pa različno glede na dejansko izrabo letnega dopusta.

V skupni strukturi predstavljajo nadure 1,6 %. Vidimo, da je največ nadur v Mineralki zaradi velikega povpraševanja pri prodaji mineralnih plošč, saj poleg nadurnega dela občasno delajo tudi v treh izmenah. Več nadur od skupnega povprečja je še v Pohištvu — 2,9 % in Prodaji — 2 %.

Nočno delo predstavlja 2,1 % skupnega števila. V Iverki, kjer je delo organizirano v treh izmenah, predstavlja nočno delo kar 10,8 % vsega časa. Drugod se nočno delo pojavlja občasno, glede na potrebe proizvodnje.

V primerjavi z enakim lanskim obdobjem je struktura izrabe delovnega časa v plačanih urah porasla za 1,2 %. Vzrok porasta je zaradi bolniške nad 30 dni, saj v preteklem obdobju omenjena sredstva niso bremenila delovne organizacije.

Pred novim referendumom

V maju je bil v vseh temeljnih organizacijah referendum za sprejem sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka.

Med predlaganimi spremembami so bila tudi vprašanja

- razširjene reprodukcije,
- minulega dela in
- nagrajevanja inovacij.

Referendum v večini temeljnih organizacij ni uspel in tako še sedaj v naših splošnih aktih nimamo rešenih vprašanj v zvezi z razširjeno reprodukcijo in minulim delom skladno z zakonom o razširjeni reprodukciji in minulem delu.

Pred javno razpravo, ki je bila aprila v vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti o predlogu za ureditev vprašanj razširjene reprodukcije, minulega dela in o spremembi lestvice za nagrajevanje inovacij v omenjenem samoupravnem sporazumu ni bilo nobenih pripomb.

Zato je delavski svet delovne organizacije na svoji seji 24. avgusta ocenil, da se predlog vprašanj razširjene reprodukcije, minulega dela in spremembe lestvice nagrajevanja za inovacije, ki je bil obravnavan v aprilu in na referendumu v maju da v enakem besedilu ponovno na referendum.

Kratka vsebina predloga o omenjenih vprašanjih je naslednja:

Za večjo investicijo, ki jo bodo delavci v temeljni organizaciji na predlog delavskega sveta sprejemali z osebnim izjavljanjem, se šteje vsako odločitev za investicijsko vlaganje, ki bo presežlo 35 odstotkov po predpisih revalorizirane nabavne vrednosti osnovnih sredstev v temeljni organizaciji.

Investicijske odločitve pa ni potrebno sprejemati z osebnim izjavljanjem, kadar gre za nadomeščanje osnovnih sredstev, razen če naložba ne bo bistveno povečala obsega ali spremenila načina proizvodnje.

Za usklajen in smotern razvoj vseh temeljnih organizacij bodo vse temeljne organizacije obravnavale združevanje investicijskih sredstev v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Zaradi splošne in zaradi tesne dohodkovne povezanosti, ki se kaže tudi v interesu za skupni razvoj, bodo temeljne organizacije obravnavale učinke minulega dela po enotnih kazalnikih na ravni delovne organizacije, upoštevaje večje in manjše investicije.

Za nagrajevanje minulega dela se poleg merila delovne dobe predlaga še dodatno merilo (fak-

(Konec na 3. strani)

I. Zigmund

Proizvodnja in računalnik

Prizadevanja za večjo uporabo računalnikov oziroma uslug centra za avtomatsko obdelavo podatkov segajo že lep čas nazaj v zgodovino temeljne organizacije POHISTVO. Vendar iz različnih vzrokov, od samo besedne pripravljenosti pa do pomanjkanja sredstev za nakup potrebne opreme, ki omogoča daljinski stik z računalnikom, nismo prišli. Šele lani smo hotenja na tem področju zapisali v sanacijski program kot obveznost, ki pa seveda ne morejo biti kratkoročne, saj z intenzivnim delom odpiramo vedno nova področja, ki jih je mogoče računalniško oziroma strojno obdelati.

Praktično smo temelje tesnejšega sodelovanja z računalniškim centrom na področju obvladovanja proizvodnje zastavili letošnjo pomlad, tako da so v tem času do zdaj tudi že vidni nekateri rezultati dela. Popolnoma razumljivo pa je, da dosedanje delo še nima kakšne posebne uporabne vrednosti, ker je doslej omejeno

zgolj na prenos oziroma vnašanje tehnološke dokumentacije ob hkratnem usposabljanju kadra za delo v sožitju z računalnikom.

Na kratko povedano, je delo do sedaj potekalo v znamenju priprav in vnašanja dokumentacije, razčiščevanju osnovnih vprašanj, ki so se pri tem pojavljala, in čakanja na terminalno opremo, ki je pri tem nepogrešljiva. Tako imamo v temeljni organizaciji tri terminale, od katerih sta dva istočasno v pripravi dela, tretji pa je v skladišču gotovih izdelkov.

Poleg tega imamo kabelsko povezavo z računalnikom v DISPO in v planski službi, tako da je v prihodnje tudi tu možno postaviti terminale oziroma je mogoče sedanje premestiti tja, če bo potrebno.

Naj temu dodam še nekatere značilnosti, ki so najbolj vidne in dajejo nekatere prednosti pred sedanjim načinom dela. S prenosom tehnološke dokumentacije izdelkov oziroma programov, opremljene s časovnimi in materialnimi normativi na računalnik, si olajšamo delo pri pripravi dokumentacije za velike serije, prepisovanje spremene dokumentacije je avtomatično in neprimerno hitreje kot po zdajšnjem postopku. Naslednja velika prednost je, da popravke normativov oziroma kakršnihkoli drugih sprememb v dokumentaciji opravlja-

mo neposredno in sproti, tako da ne prihaja več do razlik med lansirno dokumentacijo in spremljenimi vrednostmi normativov.

Glede na vnešene podatke je mogoče opraviti vrsto preračunov in analiz na enostaven način in, kar je najpomembnejše, v zelo kratkem času. Za primer naj navedem, da je to preračunavanje kalkulacij proizvodnega programa po drugačnih izhodiščnih vrednostih sila naporen in dolgotrajen postopek, ki je poleg tega še vedno povezan z zmogljivostjo človeškega faktorja.

Če pa pri delu uporabljamo računalnik, je edino delo vnos novih normativnih vrednosti, preračun in prepisovanje pa opravi računalnik v izredno kratkem času, ki v primerjavi s sedanjim načinom sploh ni primerljiv. Ravno tako se poenostavi delo pri zbiranju podatkov za obračunavanje osebnih dohodkov v DISPO, kjer se pri razdrobljenem proizvodnem programu v majhnih serijah pojavlja težnja za dodatno zaposlovanje pri obvladovanju in pravočasnosti podatkov.

Naj na koncu dodam, da imamo do konca leta še veliko in hkrati malo časa, pa vendar si upam z gotovostjo trditi, da bo ob koncu leta računalnik že krepko živel z nami in da bomo s pridom koristili del mnogih prednosti, ki jih nudi.

B. Repše

Naša nova kuhinja

Glede na nenehne težave pri proizvodnji kuhinje BREST-09, zaradi njene slabše dohodkovnosti in tržnih zahtev, se je pokazala potreba po pripravi ustrežnejšega kuhinjskega programa z novimi estetskimi in funkcionalnimi rešitvami.

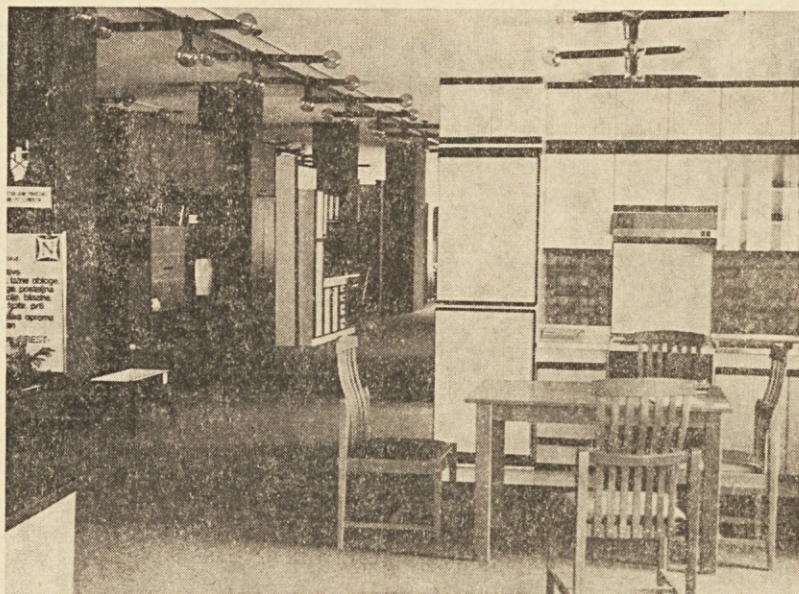
Že v februarju je bila v okviru temeljne organizacije Prodaja oblikovana skupina za pripravo in izdelavo novega programa kuhinje v sodelovanju z delavci Gabra. V okviru cenovne analize oziroma primerjalnega pregleda cen kuhinjskega pohištva s pregledom dobavnih rokov in veljavnosti cen ter tehnične analize, ki je zajemala predvsem prikaz nekaterih tehničnih rešitev ostalih proizvajalcev, je bilo razvidno, da bi se stroški ob prehodu na dodatne dopolnitve dosedanjega programa močno povečali.

V februarju in marcu je bil pripravljen projekt nove kuhinje demontažne oblike, z naslednjimi osnovnimi rešitvami: izvedba z vpetimi visokimi visečimi elementi nade stojkami ter sistem z vpetim stropom in dnom nad stojkami, tako da stojke praktično predstavljajo stranice nizkih visečih elementov. Novi izvedbi kuhinje je bila prilagojena tudi ustrezna izvedba delovnega kota ter visečega elementa NAPA.

V juliju je bil izdelan ustrezen sestav spodnjih elementov za predstavitev vzorca, z ustreznimi vgradnimi elementi. Izvedba nove kuhinje sloni na ostrorobni fronti iz masivnega lesa ali uniree ter cenejše variante stojk, pri čemer bo možna izbira dvojne izvedbe kota in sicer z visečo kotno omarico brez masivnega delovnega kota in brez viseče kotne omarice z masivnim delovnim kotom.

Novi program kuhinje bo prvič predstavljen na beograjskem sejmu, medtem ko proizvodnjo in prodajo omenjenega programa načrtujemo za začetek prihodnjega leta.

S. Čeček

Brestov ljubljanski salon pohištva dobro posluje

Brestovo pohištvo v Nami

Brest je letos zabeležil lep poslovni uspeh. Osmega marca je v sodelovanju s trgovskim podjetjem Nama iz Ljubljane odprl salon pohištva v Nami pri Tromostovju. Lepo preurejeni prostori, odlično prodajno mesto ter izbran prodajni program, vse to je poročilo za dobro prodajo Brestovega pohištva na omenjenem mestu.

Brestu se je tako izpolnila dolgoletna želja, da tudi v Ljubljani lahko predstavi celoten Brestov proizvodni program.

Sodelovanje med Namo in Brestom traja že več let, vendar je novo kvaliteto doseglo šele s sporazumom o prodaji samo našega pohištva v njenih prostorih pri Tromostovju.

Če naj na kratko povzamemo vsebino sporazuma, lahko kot bistveno izločimo, da za samo prodajo sicer skrbi Nama, za vse drugo, kar se tiče odpreme in vi-

deza salona, pa skrbi Brest. Reklama je skupna, dogovor pa je podpisan za dobo petih let.

Ko ocenjujemo prodajne rezultate po prvih petih mesecih, vidimo, da je bila odločitev pravilna, saj so prodajni rezultati zelo ugodni, in kar je še posebej razveseljivo, povečala se nam je prodaja tudi na drugih prodajnih mestih pohištva v Ljubljani. Predvsem pa se nam je povečal promet v našem salonu v Cerknici. Tako se črnogled napovedi, da salon v Cerknici lahko zapremo, še niso uresničile.

Na koncu moram še poudariti, da še ne znamo povsem izkoristiti odličnega prodajnega mesta, bodisi za testiranje novih programov, bodisi za reklamo. Potrebno bo verjetno še nekaj časa in novih prijemov, da bomo to, kar se nam skoraj samo nudi, znali tudi izkoristiti.

S. Zidar

Sejemski vrata se odpirajo

OB LESNEM SEJMU V CELOVCU

V pravkar iztekajočem se avgustu, sicer še poletniškem mesecu, so se že pričele vrstiti prve poletne sejemске prireditve; kot da bi z njimi gospodarstveniki želeli kupce prebuditi iz poletne dremavosti in jih zopet speljati pred prodajne police.

Prav gotovo vrsta sejmov že napoveduje večjo poslovno dejavnost gospodarstva v bližajočih se jesenskih mesecih. Tako so se v mesecu, ki je za nami, iztekli

kar trije, po pomenu sicer manjši, a kar odmevni sejmi: 34. mednarodni poletni Gorenjski sejem v Kranju, 22. mednarodni sejem v Gornji Radgoni ter 33. lesni sejem v Celovcu. Prav ta je bil nad vse zanimiv tudi za proizvajalce pohištva.

Ni namreč posebna skrivnost, da nam je prav celovski lesni sejem že v preteklosti večkrat dal novih idej za oblikovanje posameznih Brestovih programov. Z njihovo uspešnostjo smo tudi še sedaj lahko povsem zadovoljni. Resnica namreč je, da je na največjih pohištvenih prireditvah po Evropi vse težje priti do želenih informacij, novosti in še celo slikovnega gradiva.

Na sicer manjšem celovškem lesnem sejmu, ki je v resnici na ljubo iz leta v leto bolj vsestranski in manj pohištven, je vsega za sedaj še dovolj, le obiskati ga je treba dovolj zgodaj. Tako smo lahko iz prikazanega in tudi iz pridobljenega propagandnega gradiva razbrali vso raznolikost v oblikovanju, ki je v posameznih primerih vredno občudovanja.

Vrhunska kvaliteta izdelave je samoumevna. Nedvomno pa je tudi res, da je prav avstrijski stil oblikovanja slovenskemu še najbližji. Prav zato je celovski lesni sejem za nas še toliko pomembnejši.

Na sejmu so se predstavili tudi slovenski proizvajalci pohištva in prvič tudi proizvajalci strojev za obdelavo lesa. Predvsem so prikazali izvozni pohištveni program iz slovenskega obmejnega prostora.

V. Frim

Pred novim referendumom

(Nadaljevanje z 2. strani)

tor) poslovne uspešnosti. Tako se delež osebnih dohodkov na se deli minulega dela oblikuje glede na delovno dobo delavca in glede na rast gospodarske uspešnosti poslovanja, kar se ugotavlja ob upoštevanju gibanj akumulacije in dohodka.

Za nadomestila inovatorjem pa se predlaga spodbudnejša lestvica nadomestil. Od dosedanjih 6 do 15 odstotkov naj bi v odvisnosti od čiste gospodarske koristi, ki jo je inovacija prinesla, nadomestila po novem obsegala 6 do 24 odstotkov. Poleg tega pa se še predlaga, da se za vsak resno mišljen in pisмено ali strokovnemu delavcu na zapisnik podan obrazložen predlog za izboljšavo oziroma rešitev določenega vprašanja ne glede na to, ali ga temeljna organizacija realizira ali ne, predlagatelju izplača nadomestilo v višini 5 do 10 odstotkov neto od povprečnega neto mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Referendum o omenjenih vprašanjih bo v vseh temeljnih organizacijah potekal 19. septembra.

A. Perčič

Precejšnje obveznosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

bruto osebnih dohodkov in 6 dinarjev na zaposlenega;

— do leta 1983 je bil v veljavi tudi samoupravni sporazum za pospeševanje kmetijstva; po tem sporazumu smo združevali 0,2 odstotka od bruto osebnih dohodkov.

Vsi omenjeni prispevki se plačujejo iz sklada skupne porabe, zato so tudi tiste temeljne in delovne organizacije, ki poslujejo z izgubo, ali ne oblikujejo sklada skupne porabe, oproščene plačil.

Vsakoletni družbeni dogovor, ki opredeljuje poleg drugega tudi rast sredstev za splošno in skupno porabo, vpliva na višino sredstev, ki so jih temeljne oziroma delovne organizacije dolžne plačati. Običajno je obveznost, izračunana po družbenem dogovoru, manjša, kot pa jo opredeljuje samoupravni sporazum. Tako so letos lahko sredstva za te namene rastla le v skladu z rastjo razporejenih osebnih dohodkov v letu 1983 glede na leto 1982.

Iz analize, ki smo jo že omenili, in iz našega pregleda plačil, je videti, da smo na BRESTU dokaj redno poravnali svoje obveznosti, s tem da so nastajala pri nekaterih sporazumih preplačila in pri drugih premalo plačani zneski, kar smo izravnavali že v letu 1983, dokončno čisti odnosi pa bodo nastali po poravnavi letošnjih obveznosti.

Obveznost do samoupravnega sporazuma za financiranje izgradnje šolskih objektov smo letos poravnali v celoti. To velja tudi za celodnevno šolo v Loški dolini.

Za krajevne skupnosti smo obveznost poravnali delno, pri prispevku za vzdrževanje nekatero-riziranih cest pa pregled plačil od leta 1980 do leta 1983 izkazuje višek plačil nad obveznostmi.

Dinamika izpolnjevanja obveznosti je odvisna od naše plačilne sposobnosti, vendar bomo najkasneje do konca leta poravnali vse, kar po sporazumih in v skladu z družbenim dogovorom še moramo.

P. Kovšca

Zelo prijetno oblikovana kuhinja v beli izvedbi, dopolnjena z masivnimi nalepkami in poglobljenimi ročaji v natur izvedbi. Kuhinja predstavlja za naše tržišče večjo novost, saj so posamezne stojke omarice izdelane v treh višinah; gospodinji s pomočjo delovnih površin v različnih višinah omogočimo naravnost držo in s tem olajšamo posamezna kuhinjska opravila (kuhanje, pranje posode, pripravo jedi).

Razvojni center SOZD Slovenijales

Že v srednjeročnih načrtih za obdobje 1981-85 so članice SOZD Slovenijales izrazile potrebo in opredelile ustanovitev delovne organizacije skupnega pomena predvsem za dejavnosti gospodarskih in tehnoloških analiz ter za študij razvoja in uvajanje novih proizvodov pohištva, za konstruiranje lesno obdelovalnih strojev in za komuniciranje z javnostjo.

Na tej osnovi smo pred kratkim obravnavali in sprejemali predlog elaborata o družbeno-ekonomski upravičenosti ustanovitve razvojnega centra Slovenijales in obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi centra. Poprej so o teh dokumentih spregovorili tudi na sestankih poslovnega odbora SOZD Slovenijales, jih obravnavali na odboru za razvoj samoupravne organiziranosti in dohodkovne odnose ter na delavskem svetu SOZD Slovenijales, ki jih je dal tudi v obravnavo (elaborat tudi v sprejem) zborom delavcev članic SOZD.

Poglavitne značilnosti teh dokumentov so na kratko naslednje:

— Dejavnosti razvoja novih proizvodov pohištva in ekonomska propaganda sicer že delujeta v trgovinski delovni organizaciji, vendar zaradi sedanje organiziranosti služila pretežno le njej; z vključitvijo teh dveh oddelkov v novo delovno organizacijo pa naj bi tudi ta dva oddelka v večji meri služila drugim članicam.

— Cilji ustanovitve razvojnega centra so predvsem:

a) specializacija, medsebojna delitev in usklajevanje dela;

b) stalno spremljanje razvoja proizvodov in tehnologij na domačem in tujem trgu ter prenašanje znanstvenih, tehnoloških, industrijsko-oblikovalnih in drugih dosežkov v proizvodnjo ustanoviteljev;

c) pospešeno uvajanje novih sodobnejših proizvodov in tehnologij v lesno industrijo ter proizvodnjo lesno obdelovalnih strojev in naprav;

d) zagotavljanje stalnih stikov z javnostjo;

e) skupno zagotavljanje kvalitetnih ekonomskih analiz, razvojnih, investicijskih in sanacijskih programov, propagandnih akcij za sedanje in nove proizvode ter tržno raziskovalnih študij.

Vse to naj bi pomenilo intenzivno gospodarjenje in intenziven izvoz, katerega cilj je povečanje dohodka na zaposlenega in s tem večja sredstva za akumulacijo in prihodnji razvoj.

— Dejavnost bodo opravljale posamezne poslovne enote in sicer:

a) ekonomika (raziskava trga, ekonomske analize, razvojni programi, finančni inženiring...);

b) tehnologija (svetovanje o tehnološkem razvoju in rešitvah, izdelava programskih usmeritev, izdelava izvedbenih načrtov tehnologije, svetovanje pri nabavi opreme...);

c) oblikovalni center (oblikovanje in razvoj proizvodnega programa stanovanjske opreme in druge notranje opreme za domači in tuji trg, razvoj in projektiranje bivalnih enot...);

d) lesnoobdelovalni stroji (konstrukcije in razvoj lesnoobdelovalnih strojev in naprav, nadzor nad izdelavo prototipov, testiranje, spremljanje delovanja, usklajevanje med proizvajalci...);

e) stiki z javnostjo (ekonomska propaganda, osebna prodaja, publiciteta, evidenca...).

— Delavce bodo pridobivali z javnim natečajem (razen za sedanja oddelka, ki se bosta vključila iz trgovine postopoma v dveh letih po ustanovitvi. Število delavcev bo torej naraščalo od manj kot 50 v začetku do 100 delavcev.

— Poslovni prostori bodo v zgradbi poslovno-prodajnega centra v Ljubljani. Del poslovnega inventarja bo potrebno še nabaviti za normalno poslovanje.

— Sredstva za ustanovitev in začetek poslovanja združujejo ustanovitelji nepovratno po načelu združevanja dela in sredstev v skupnem obsegu 50.384.496 dinarjev. Ta sredstva so namenjena za nakup novih osnovnih sredstev (poslovnega inventarja), združeni poslovni inventar, za

zagonske stroške, za trajna obratna sredstva ter za sredstva skupne porabe.

Predvideno je, da od skupnih sredstev za ustanovitev in začetek poslovanja združi 50 odstotkov ustanovitelj Slovenijales-trgovina, preostalih 50 odstotkov pa ostali ustanovitelji. (Če bi bile vse delovne organizacije v SOZD Slovenijales tudi ustanoviteljice in merilo dosežen dohodek v letu 1983, bi moral Brest združiti okrog 4 milijone dinarjev.)

— Predvideno je, da bi v prvem letu poslovanja del celotnega prihodka odpadel na svobodno menjavo dela in manjši del na plačilo storitev po pogodbah. V naslednjih letih bi delež svobodne menjave padal, delež prihodka od storitev pa naraščal. Sredstva za dejavnost v okviru svobodne menjave dela bodo pritekala v mesečnih ali trimesečnih obrokih, dejavnost razvojnega centra pa bo določena na osnovi letnega programa in finančnega kritja ustanovitelja.

Na zborih delavcev smo torej ob obravnavi polletnih obračunov v vseh naših temeljnih organizacijah in delovni skupnosti obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi centra, ki ga bo treba sprejemati z referendumom. Obravnavali in nato tudi sprejemali pa smo elaborat o družbeno-ekonomski upravičenosti ustanovitve centra (v delovni skupnosti le kot informacijo). V večini temeljnih organizacij so elaborat sprejeli (Pohištvo, Masiva, Žagalnica, Gaber, Jelka in Mineralka), v Prodaji le pogojno, s tem, da ne prispeva finančnega deleža. V temeljnih organizacijah Iverka in Tapetništvo pa elaborata niso sprejeli. Največ pripomb je bilo na način financiranja.

M. Širaj

Lastno krivljenje lesa

Misel, da bi začeli razvijati krivljenje elementov iz masivnega lesa za lastne potrebe, je začela vse bolj zoreti, kolikor teže je bilo zagotavljati in iskati takšne storitve.

Začelo se je z obodi za mize 720. Dotedanji dobavitelj je imel težave s furnirjem in je že kronično podaljševal dobavne roke,

dokler ni z dobavami končno prenehal. Mize, ki smo jih imeli v obdelavi, smo morali izdelati do konca. Zato smo izdelali pnevmatsko stiskalnico, za parjenje lesa pa uporabili izpušno paro iz parnega stroja.

Stroški so bili majhni, proizvodnja pa je nemoteno tekla naprej. Uspehi so naš spodbudili, tako da smo poleg izpuha pare postavili majhno šupo, v kateri bo stala stiskalnica.

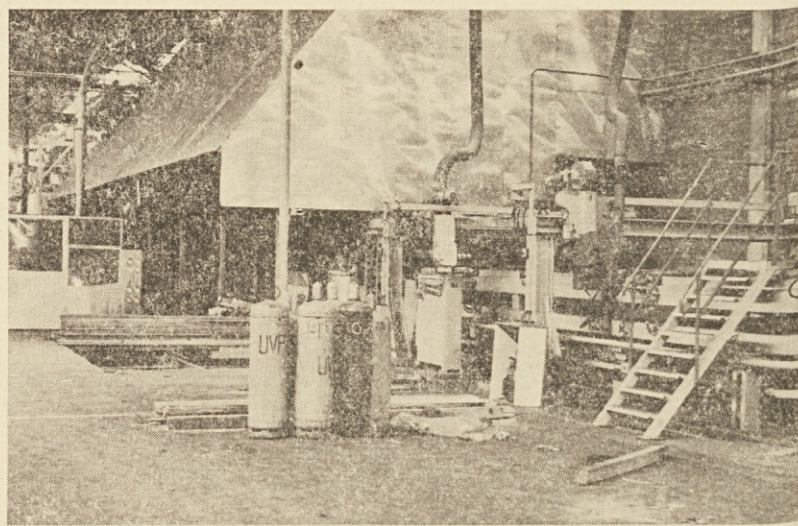
Ta stiskalnica je izdelana izključno za krivljenje obodov in je za krivljenje drugih elementov prešibka in neuporabna. Po-

trebno bo izdelati še kotličke za parjenje in nabaviti hidravlično stiskalnico. Nabava takšne stiskalnice ne bo predstavljala večje naložbe, veliko pa bo pripomogla k pestrejši in bogatejši ponudbi našega proizvodnega programa, namenjenega za izvoz in domači trg ter k boljšemu izkoriščanju drage surovine. Povpraševanje po izdelkih, ki vsebujejo krivljene elemente je vedno večje, kar je še eden izmed vzrokov za vključitev krivljenja v naš tehnološki proces.

Tako se bomo izognili iskanju kooperantov za krivljenje in ne bomo več vezani na njihove dobavne roke. Doma krivljeni elementi bodo cenejši, kar je pri odločitvi za ta korak še posebej pomembno.

J. Lunka

Okvara stiskalnice je povzročila precej preglavic

Hitro posredovanje

OKVARA STISKALNICE NA IVERKI

23. julija je prišlo na glavni stiskalnici za stiskanje ivernih plošč do težje okvare. Eden izmed nosilnih okvirov se je prelomil na mestu, kjer zgornji vodoravni nosilni most prehaja v stranski pokončni nosilec. Pri tem je stranski nosilec odstopil za približno 10 centimetrov in se upognil. Delne, večje ali manjše poke, globoke do 40 centimetrov, so nastale tudi na 14 drugih okvirih, tako da je bilo od 20 okvirov stiskalnice samo 5 nepoškodovanih.

O nastali poškodbi smo takoj obvestili dobavitelja opreme za tovarno ivernih plošč firmo Bizon, pa tudi izdelovalca stiskalnic, firmo Dieffenbacher iz ZR Nemčije. Obenem smo o tem obvestili ustrezne domače ustanove, tajništvo za notranje zadeve, zavarovalnico, izvršni svet občinske skupščine, institut za varilstvo in zavod za raziskavo materiala in konstrukcij iz Ljubljane. Dobavitelja stiskalnice in domače strokovne ustanove smo pritegnili predvsem zato, da bi ugotovili vzrok okvare, določili način popravila in da bi sodelovali pri popravilu stiskalnice.

Takoj smo organizirali potrebno strokovno skupino. Predvsem je bilo treba najti dovolj atestiranih varilcev. Pri tem nam je z velikim razumevanjem priskočila na pomoč INA — Nafta iz Lendave.

Delo je potekalo neprekinjeno štiriindvajset ur dnevno. Vse razpoke je bilo potrebno izrezati, zbrusiti in zavariti ter zvare znova na gladko zbrusiti. Pri tem je

bilo porabljenih nad 1200 kilogramov varilnih elektrod, 100 kilogramov propana za segrevanje, 12 jeklenk dissous plina in 45 jeklenk kisika. Zaradi velikega obsega del je popravilo trajalo do 6. avgusta, tovarna pa je začela obratovati 8. avgusta.

Med popravilom smo opravili delni remont na drugih napravah, kot so pogon jeklenega traku, hidravlika, naprave za pripravo lepila, iverilniki, mlinci za iverje in drugo.

Brušenje, razrez in oplemenitenje ivernih plošč je med tem časom potekalo v treh izmenah. Tako smo zaposlili vse delavce in nadomestili zamujeno pri proizvodnji oplemenitenih plošč, saj je bilo nevarno, da bi se folija, ki ima omejen rok trajanja, pokvarila.

Kupci ivernih plošč oziroma podpisniki posebnega samoupravnega sporazuma so bili takoj obveščeni o nastali okvari, da bi si lahko pravočasno nabavili plošče pri drugih proizvajalcih.

Ocenjujemo, da je zaradi okvare stiskalnice za okrog 3500 kubičnih metrov iverk manj proizvodnje. Truditi se moramo, da bi do konca leta ta primanjkljaj čim bolj ublažili, saj ga v celoti ne bo mogoče nadomestiti. To pomeni, da letni načrt proizvodnje ne bo izpolnjen. Tudi načrtovani remont se zaradi del, ki so bila opravljena med popravilom stiskalnice, ne bo bistveno ali nič skrajšal, saj dolžino remonta narokujejo dela na stiskalnici, ki pa jih med popraviljem stiskalnice ni bilo mogoče opraviti.

A. Drobnič

DRAŽJI PREVOZI DELAVCEV NA DELO

Od delovne organizacije Integral SAP Ljubljana — TOZD Notranjska, avtobusni promet Cerknica smo te dni dobili aneks k prevoznim pogodbam, s katerim naj se prevozi delavcev na delo in z dela podražijo za 28 odstotkov.

Tako naj bi naša temeljna organizacija za prevoz na relacijah Žilce—Cerknica, Lovranovo—Cerknica, Unec—Cerknica, Begunje—Cerknica, Rakitna—Cerknica in Topol—Cerknica od 1. avgusta dalje plačevala dnevno 30.985 dinarjev. Iz aneksa ni razbrati razlogov za tako veliko nenadno podražitev. Prav gotovo bomo od TOZD Notranjska, avtobusni prevozi zahtevali utemeljitev za takšno podražitev še pred podpisom aneksa.

Obenem pa se bo treba s TOZD Notranjska, avtobusni promet pogovoriti tudi o njihovih obveznostih, ki izhajajo iz prevozne pogodbe.

J. Klančar

VIŠJI PRISPEVEK ZA TOPLI OBROK

Po dolgotrajni javni razpravi o povečanem prispevku delavcev k stroškom toplega obroka je bila 24. avgusta končno sprejeta — na izvršnem odboru konference sindikata Bresta in na delavskem svetu delovne organizacije — odločitev, da se cena toplega obroka od 1. septembra dalje poveča z 10 na 20 dinarjev.

Po razpravi o predlogu, naj bi v letu 1985 delavci prispevali četrtino k stroškom za topli obrok, pa je sindikat sprejel sklep, da o vsaki naslednji podražitvi najprej razpravlja izvršni odbor konference sindikata in da o predlogu svoje mnenje ter tako bedi nad gibanjem tega prispevka. Takšno odločitev je v celoti podprl tudi delavski svet delovne organizacije.

Priloga: OBZORNIK ZA OBČANE

Stanje zdravstvenega varstva v naši občini

Ker je v zadnjem času prišlo do nekaterih dokaj poudarjenih kritičnih mnenj o delu in razmerah v zdravstvenem varstvu v naši občini, so se delavci TOZD Zdravstvo Cerknica odločili, da našim občanom posredujejo izčrpno in objektivno informacijo o svojem delu in težavah. Menimo, da bo ta nadrobna informacija zanimiva za vse naše bralce (tiskarske stroške so poravnali zdravstveni delavci sami).

V času, ko so naše gospodarske razmere skoraj že kritične, se težave v gospodarstvu odražajo tudi v dejavnosti posebnega družbenega pomena, v zdravstvu. Ker pa zdravstvo seveda ni samo stvar zdravstvenih delavcev, ampak predvsem uporabnikov, se nam zdi nerazumljivo, da se v zadnjem času vse bolj širi nekakšna gonja proti zdravstvu in zdravstvenim delavcem, ki temelji na povsem nepreverjenih podatkih, izvirajočih iz pouličnih čenč. Najbolj pa nas preseneča, da takšne govorice slišimo tudi od ljudi, ki opravljajo važne funkcije v naši občini, ko bi prav od njih pričakovali, da poznajo razmere in težave v zdravstvu. Zato smo se zdravstveni delavci TOZD Zdravstvo Cerknica na svojih samoupravnih organih odločili, da posredujemo širše poročilo o svoji dejavnosti in z njo seznanimo vse občane, delovne in družbeno politične organizacije.

Že od leta 1979 delež družbenega proizvoda za zdravstvo stalno upada in je bil od takratnih 5,28 odstotka, v letu 1983 le še 4,27 odstotka. Vemo pa, da v zdravstvu materialni stroški naraščajo bolj skokovito kot v gospodarstvu. Za primerjavo povejmo, da znaša v nekaterih razvitih državah delež za zdravstvo okrog deset in tudi več odstotkov.

Zdravstveni dom Cerknica pridobi 83 odstotkov dohodka na podlagi svobodne menjave dela z občinsko zdravstveno skupnostjo, 14 odstotkov znašajo drugi viri, 3 odstotki pa se naberejo od participacije. V zaostrenem gospodarskem položaju, v katerem so vsako leto novi indeksi, ne moremo govoriti o svobodni menjavi dela, kajti leta 1982 je bilo v naši temeljni organizaciji načrtovano povečanje skupnega prihodka samo za 16 odstotkov in v letu 1983 za 19 odstotkov. V takih pogojih ni mogoče normalno gospodariti. Od vseh sredstev, ki jih zbere občinska zdravstvena skupnost, odpade na osnovno zdravstveno varstvo 22 odstotkov, povprečni delež za osnovno zdravstveno varstvo v Sloveniji pa je od 27 do 29,8 odstotka (na primer v

Postojni celo kar tretjino). S takimi sredstvi naj bi torej naš Zdravstveni dom ugodno poslovall?

Pogoji za delo v naši stavbi so katastrofalni. Naprave (posebno električne) so dotrajane, zaradi česar bi pristojne službe lahko že ta trenutek stavbo zaprle. Sanitarije so popolnoma neustrezne. Utesnjenost je na skrajni meri znosnega. Po dve različni ambulanti ordinirata v istem prostoru, kar je v nasprotju s higijenskiimi normami. Prostorov in sanitarij za dežurno službo sploh nimamo, prav tako ne moremo namestiti že kupljenega novega rentgenskega aparata, ker zanj po normativih v hiši nimamo primerne prostora.

V večini naših občin so dovolj zgodaj poskrbeli za napredek osnovnega zdravstvenega varstva, ker so pravilno sklepali, da je učinkovito osnovno zdravstveno varstvo pogoj za ohranitev zdravja in delovne sposobnosti delovnih ljudi. Zato se nam zdi nerazumljivo, da so družbeno politične in druge organizacije v naši občini pokazale tako malo zanimanja za pridobitev osnovnega zdravstvenega varstva. Od nas pa ljudje zahtevajo, da opravljamo naše delo ravno tako kvalitetno kot drugje, kjer imajo sodobne zdravstvene domove.

Nesprejemljivo se nam tudi zdi, da so se uporabniki odločili, naj bi za kritje izgube v interesni skupnosti za zdravstvo (ne Zdravstvenega doma) uporabili sredstva, ki so bila namenjena za investicijo v zdravstvo, niso pa sprejeli predloga, da bi za kritje izgube odvajali 0,83 odstotka od osebnih dohodkov. S tem so nam in tudi sebi odvzeli še tisto najmanjšo možnost za morebitne obnovitve sedanjega zdravstvenega doma, da o gradnji novega sploh ne govorimo.

Kljub omejenim sredstvom pa se trudimo, da bi stavbo obdržali v kolikor toliko normalnem stanju in smo z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom že marsikaj popravili in preuredili. Omeniti moramo tudi to, da vzdrževanje in popravila vozil

opravijo naši šoferji sami in s tem prihranijo velika sredstva.

Že dve leti zapovrstjo obračunavamo 50 odstotno amortizacijo po minimalnih stopnjah, tako da je stanje osnovnih sredstev zelo ogroženo. Poleg tega pa so ta sredstva močno obremenjena, ker zaradi utesnjenosti eno osnovno sredstvo uporabljata dve ekipi. Rok trajanja osnovnega sredstva pa se hitro izteka.

Težave nam povzročajo tudi stanje materialnih zalog in zdravil. Čeprav cene močno naraščajo in se poleg tega soočamo s pomanjkanjem materiala na tržišču (zaradi omejitve uvoza), moramo kljub temu zagotoviti večje zaloge za normalno delo. Te zaloge bi morale biti vsaj 50 odstotno krite s poslovnim skladom, ki pa je kronično prazen. Posebne težave imamo zaradi materiala v zobozdravstvu, ki je izredno drag, tako da bomo prisiljeni osnovne zobozdravstvene storitve storitve skrajšati na najmanjšo možno mero. Lani je cena zlata s 1240 dinarjev za gram poskočila na 2760 dinarjev in smo zato morali celotno pošiljko (400 gramov) prodati Zdravstvenemu domu Ljubljana.

Stanje zalog je bilo 31. 12. 1983 v višini 4.238.348 dinarjev. Za dolgoročno rešitev likvidnosti bi bilo nujno potrebno od občinske zdravstvene skupnosti zagotoviti trajna obratna sredstva.

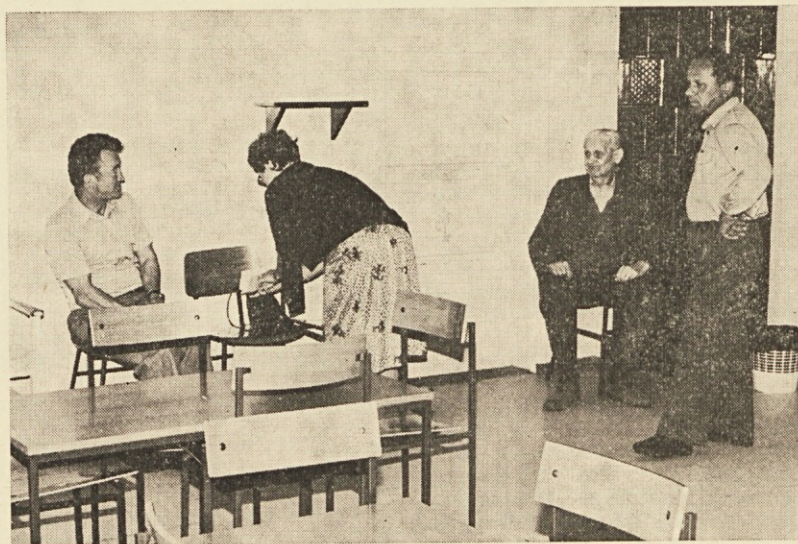
Materialni stroški skokovito naraščajo. Za primerjavo posredujemo rast materialnih stroškov po letih:

leto	indeks rasti	resolucijska izhodišča
1981—1980	172	21
1982—1981	161	20
1983—1982	160	20
I.—VI. 1984/83	183	25

Po samoupravnih sporazumih in republiških normativih (Zelena knjiga) našemu zdravstvenemu domu manjka 14 zdravstvenih delavcev. Na enega zdravnika pride okrog 2000 občanov (v Ljubljani na primer 500 do 600), ravno tako tudi na zobozdravnika. Zato so tudi daljše čakalne dobe. Zdravniki se ne morejo dovolj posvetiti svojim bolnikom, seveda v obojestransko nezadovoljstvo.

Ker zato presegajo norme, je zdravstveni dom presegel program občinske zdravstvene skupnosti leta 1982 za 814 starih milijonov dinarjev, leta 1983 pa za 614 milijonov. Te prekoraitve nam občinska zdravstvena skupnost ni plačala, pa tudi zdravstveni delavci za presežene norme niso dobili nobenega dodatnega plačila, čeprav nekateri presegajo normo za 40 do 60 odstotkov. S tem pa materialni stroški naraščajo in veča se nelikvidnost. Posebno poglavje pa je administriranje, ki se je v zdravstvu (kljub nenehnemu nasprotovanju zdravstvenih delavcev) tako razbohotilo, da je na primer medicinskim sestram odvzelo polovico časa, ki naj bi bil namenjen bolniku.

Kljub temu pa je bilo v letu 1983 opravljenih 14.252 prvih pregledov in 30.256 ponovnih pregledov. Pri tem je bilo opravljenih 31.360 malih medicinskih storitev. V istem obdobju je bilo v zobozdravstvu 29.246 obiskov, narejenih je bilo 13.878 plomb, 363 snemnih protez in 1.487 fiksni. Razmerje med številom

Iz čakalnice v cerkniškem zdravstvenem domu

zdravljenih in izpoljenih zob je 1:1 (3.261:3.221), kar je najbolj ugodno razmerje v naši delovni organizaciji.

Vse preveč je med občani ne-utemeljenih govoric in pripomb tudi na osebne dohodke naših zdravstvenih delavcev. Prišlo je že tako daleč, da o naših osebnih dohodkih razpravljajo celo na takih sestankih, ki nimajo s tem področjem nič skupnega. Po ustavi in zakonu o združenem delu je odločanje o dohodku in delitvi osebnih dohodkov stvar delavcev temeljne organizacije, zato nima nihče pravice posegati v naše osebne dohodke, če so ti v okviru resolucijskih izhodišč in v skladu z družbenim dogovorom.

Ne moremo soglašati s tem, da na občinskem izvršnem svetu obravnavajo osebne dohodke delavcev v zdravstvu z vsemi dopolnilnimi deli (dežurstvo, pripravljenost, nadomeščanje), ki pa so nujno potrebna, če naj zagotovimo neprekinjeno zdravstveno varstvo. Dopolnilnih del je bilo v letu 1983 za 11,3 odstotka mase sredstev za osebne dohodke. Pri tem pa je treba upoštevati tudi strukturo kadrov. Med zaposlenimi delavci v naši temeljni organizaciji je

specialistov	3,5
zdravnika s podipl. študijem	2
del. z visoko izobrazbo	11,2
del. z višjo izobrazbo	7,5
del. s srednjo izobrazbo	31
VKV	5
KV	3,5
neKV	7,5
Skupaj	71,2

TOZD Zdravstvo Cerknica je v sestavi Notranjskega zdravstvenega doma Vrhnika. Zato so analitske ocene (točke) po profilih enake v vsej delovni organizaciji. Do letošnjega 1. maja je bila vrednost točke v TOZD Cerknica 77 dinarjev (2,5 odstotka nižja od povprečnega bruto osebnega dohodka v letu 1983), v ostalih temeljnih organizacijah pa je že od 1. 1. 1984 vrednost točke 80 do 86 dinarjev. V juliju 1984 so vrednosti točke naslednje:

	Vrednost točke	Povprečni OD 1983	I.-VI. 1984
TOZD Cerknica	88,50	31.913	33.236
TOZD Idrija	92,80	34.190	40.010
TOZD Logatec	96,00	35.115	37.211
TOZD Vrhnika	91,20	32.344	37.113

Zaradi premajhnega števila delavcev in njihovega nadomeščanja, da bi zagotovili neprekinjeno zdravstveno varstvo, smo prisiljeni določiti, da se ambulantno občasno nadomeščajo. Pri tem pa je nadura ovrednotena takole (netto zneski):

specialist	260,90
zdravnik	235,20
viš. med. sestra	175,10
sred. med. sestra	152,38
administrator	137,32
snazilka	97,45

Če je bilo v enem dnevu opravljeno polno sedemurno nadomeščanje, dobi delavec plačanih samo pet ur.

Za nedeljsko dežurstvo, ki traja 36,5 ur in nočno dežurstvo med tednom, dobi zdravnik 125,23 din na uro, sestra pa 81,16 din; za hišni obisk dobi zdravnik 169,30 din, če ga je opravil izven delovnega časa, če pa ga je opravil v rednem delovnem času, dobi 50 odstotkov tega zneska; med dežurstvom pa hišni obisk ni posebej plačan. Zdravniku se izplača samo 15 hišnih obiskov na mesec.

Zobozdravstvena intervencija izven delovnega časa je vredna 169,30 din. Ker taka intervencija od uporabnikov ni sprejeta kot obveznost, s tem tudi ni financirana in torej zobozdravnik izven delovnega časa ni dolžan intervenirati.

Podatki o osebnih dohodkih delavcev v TOZD Zdravstvo Cerknica:

— specialist 589 točk à 88,50 = 36.843 netto
— zdravnik 531 točk à 88,50 = 34.155 netto
— višja med. sestra 396 točk à 88,50 = 25.471,50 netto
— sred. med. sestra 344 točk à 88,50 = 22.126,50 netto
— administrator TOZD 310 točk à 88,50 = 19.940 netto
— snazilka 220 točk à 88,50 = 14.151 netto

Poudarjamo, da so bili vsi ti zneski do 1. 5. 1984 za 15 odstotkov nižji, ker smo dvignili vrednost točke od tedaj naprej, nismo pa naredili poročila za nazaj.

Nekaj moramo povedati tudi o valorizaciji zdravstvenih programov. Zato povzemamo najprej smernice republiškega izvršnega sveta o valorizaciji zdravstvenih programov.

»Na podlagi podatkov o gibanju dohodka v slovenskem go-

Stara zgradba zdravstvenega doma v Cerknici

spodarstvu v I. trimesečju je bilo v pristojnih republiških organih ocenjeno, da bodo dohodki gospodarstva v letu 1984 za 5 odstotkov večji kot 1983. leta. Zato je bilo predlagano, naj samoupravne interesne skupnosti (Konec na 6. strani)

Zdravstveno varstvo v naši občini

(Nadaljevanje s 5. strani)

valorizirajo programe dejavnosti tako, da bo upoštevana rast dohodka v občini s tem, da bo skupna poraba naraščala z 20 odstotnim zaostajanjem za rastjo dohodka. To pomeni, da bi programe družbenih dejavnosti lahko valorizirali tako, da bi izdatke iz leta 1983 povečali za poprečno 40 odstotkov (v tem materialni stroški za 54 odstotkov, osebni dohodki in amortizacija za 40 odstotkov, socialni prejemki za 31 odstotkov). Glede na strukturo izdatkov v zdravstvu naj bi valorizacijo povečali sredstva iz leta 1983 poprečno za 43 odstotkov, vendar različno za posamezne zdravstvene organizacije, upoštevajoč razmere in možnosti.

Pri valorizaciji programov in cen zdravstvenih organizacij je potrebno nameniti največjo skrb povečanju osebnih dohodkov delavcev v zdravstvu, posebno še tistih na najnižje vrednotenih delovnih področjih. Prav tako naj bi namenili vsaj 2 do 3 odstotke sredstev za stalna obratna sredstva, da bi se ognili dodatnim stroškom zavoljo povečanih obrestih. Valorizacijo programov in cen zdravstvenih storitev je potrebno opraviti čim prej.

Zdravstveni dom Cerknica nima nobenega vpliva na občinski izvršni svet, ki ima nalogo usklajevati valorizacije programov samoupravnih interesnih skupnosti, kar nam očita jo nekatere druge družbene dejavnosti, češ, da zdravstvo želi tudi sredstva, ki so namenjena njim. Bojimo pa se, da se bodo sredstva valorizacije, ki so namenjena zdravstvu, uporabila za kritje izgube v občinski zdravstveni skupnosti, čeprav so ta sredstva namenjena za krepitev materialne osnove zdravstvenih delovnih organizacij. Za primer naj povemo, da je občinska zdravstvena skupnost Vrhnika namenila osnovnemu zdravstvenemu varstvu (zdravstvenemu domu) 61 odstotno valorizacijo, v Logatcu pa 55 odstotno.

Z nanizanimi podatki smo hoteli zdravstveni delavci osvetliti položaj zdravstva v naši občini, ki je vse prej kot rožnat. Vendar bi bilo treba omeniti še nekaj.

Zdravstveni delavci, še posebno zdravniki, smo se znašli v navzkrižnem ognju. Na eni strani pritiskajo na nas gospodarske razmere, zaradi katerih moramo varčevati z materialom, s sredstvi za delo, pisati čim manj bolniškega staleža, odobriti čim manj prevozov z reševalnimi avtomobili (ker so izredno dragi), opravljati čim manj dragih pregledov in podobno.

Na drugi strani pa uporabniki zahtevajo od nas čimdaljši bolniški stalež, neupravičene prevoze z reševalnim avtomobilom, ne upoštevajo navodil zdravnikov pri zdravljenju in je zato velikokrat zdravljenje dolgotrajno. Tudi odnos ljudi do lastnega zdravja je na zelo nizki stopnji. Če hočemo v zdravstvu varčevati, kar nam narekujejo od vseh strani, mora varčevati uporabnik in ne samo zdravstveni delavec. To pa bo dosegel tako, da bo bolj skrbel za lastno zdravje in se dosledno držal navodil zdravnikov.

Zelo veliko je besed tudi o slabem odnosu zdravstvenih delavcev do uporabnikov-bolnikov, nihče pa ne govori o slabem odnosu bolnikov do zdravstvenih delavcev, ki je nemalokrat že prav ponižujoč. Od zdravstvenega delavca zahtevajo, da je vedno pri volji, da je vedno ustrežljiv in priazen, da ne dela napak (ko je to dostikrat lahko usodno), da nudi pomoč in daje nasvete tudi izven delovnega časa, plačan pa je manj kot ustrezni delavec v drugih strokah, kjer vseh teh zahtev ni. Zato ni nič čudnega, da naleti bolnik kdaj pa kdaj na neprijazno sestro ali zdravnika, čeprav se trudimo, da bi bilo tega čim manj.

Z malo več obojestranske potrpežljivosti in razumevanja bi se marsikateri nespornost dalo rešiti v obojestransko zadovoljstvo.

Letošnje štipendije

Začenja se novo šolsko leto in z njim nove težave, ne nazadnje tudi gmotne narave.

V našem uveljavljenem sistemu štipendiranja mladi, učeči se ljudje, dobivajo za premoščanje gmotnih težav kadrovske štipendije v združenem delu, pa tudi štipendije iz združenih sredstev. Tako pridobljene pravice prično teči z začetkom slehernega šolskega leta od 1. septembra dalje.

Tako bodo letos v septembru znani podatki o tem, kateri od prosilcev za štipendijo iz združenih sredstev bo do nje dejansko tudi upravičen. Interesenti so svoje prijave za tovrstne štipendije, z vsemi prilogami seveda, že vložili pri strokovni službi samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje v Cerknici, če pa tega niso storili, imajo čas to opraviti še do 5. septembra.

Vse prijave za štipendije iz združenih sredstev so obdelane po enotnih merilih. Odbor za štipendiranje kot pristojni organ pošlje v presojo sezname vseh prijaviteljev z izračunanimi podatki v temeljne organizacije, krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije v javno razpravo, ki bo trajala petnajst dni. Pristojni organi udeležencev v javni razpravi dajo dokončne ugotovitve in mnenja o upravičenosti posameznega prosilca do tovrstne štipendije, skratka, »baza« naj da svoje mnenje. V njej

so namreč znani podatki o dejanskem gmotnem položaju posameznega prosilca, ki ga žal ni mogoče ugotoviti samo na podlagi uradnih listin.

Sele po tako zbranih podatkih iz javne razprave odbor za štipendiranje dokončno odloči o upravičenosti posameznega prosilca do štipendije iz združenih sredstev. Z vsakim upravičencem nato odbor sklene pogodbo o štipendiranju.

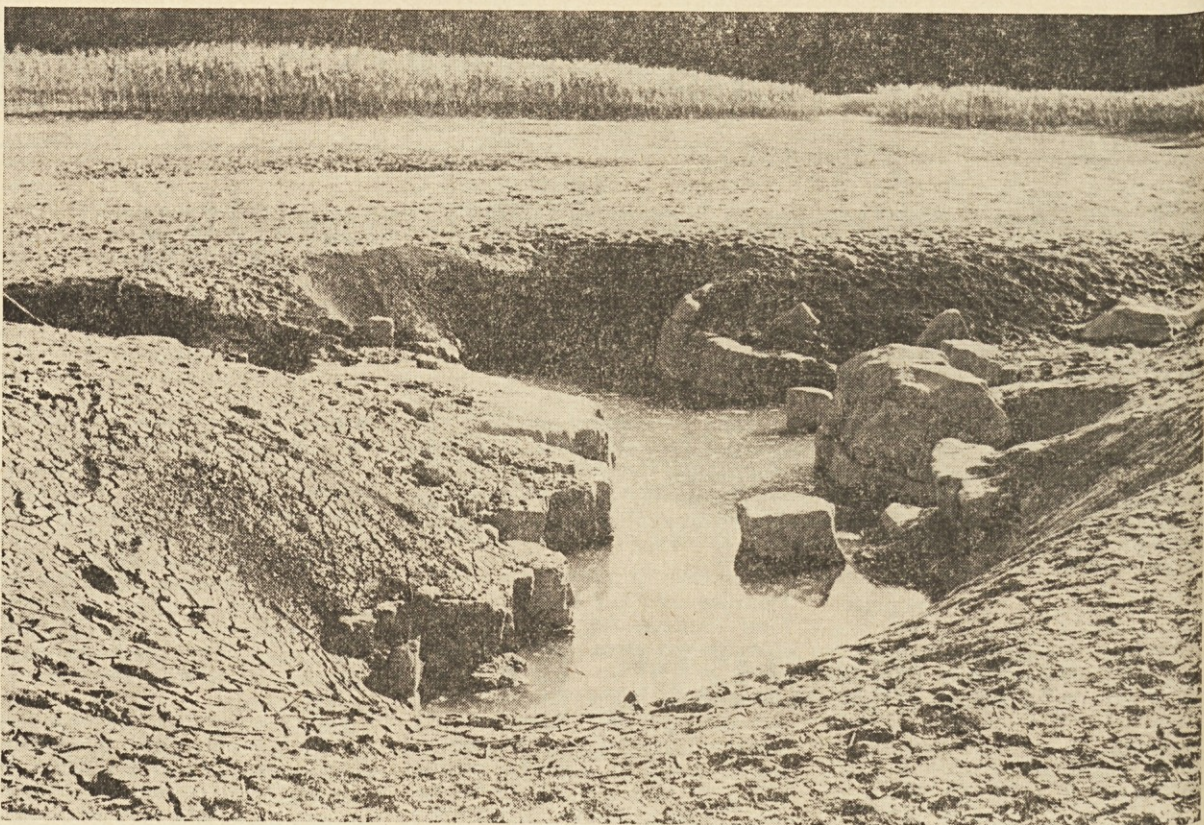

Ugotovitve in mnenja iz javne razprave so po odločitvi delegatov skupščine samoupravne skupnosti za zaposlovanje Cerknica enakovredna podatkom, ki jih je moč razbrati iz uradnih listin — prilog k prijavi za štipendijo.

Takšna odločitev delegatov na skupščini je bila nujna, če naj štipendijo iz združenih sredstev dobijo tisti, ki so do nje dejansko upravičeni.

Preteklo leto nam je javna razprava dobro uspela; prepričani smo, da bo letos še bolje.

I. Urbas

Avgustovsko usihanje Cerkniškega jezera

Cerkniško jezero — kamen spotike?

Na pretekli seji skupščine kulturne skupnosti Cerknica so delegati sprejeli sklep, s katerim predlagajo oziroma dajejo pobudo, da se Cerkniško jezero s celotnim kompleksom kraških pojavov razglasi za naravno znamenitost.

Že v letu 1983 je bilo na seji skupščine naše skupnosti postavljeno delegatsko vprašanje o akumulaciji Cerkniškega jezera. Skupščina je pooblastila odbor za naravno in kulturno dediščino, da pridobi od Izvršnega sveta občinske skupščine vso dokumentacijo o akumulaciji. Dobili smo izvešček iz študije sprejemljivosti vodno gospodarskega in energetskega sistema Cerkniško jezero — družbeno ekonomski razvoj. O tem vprašanju smo obvestili strokovni organizaciji — Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo in Zavod SRS za naravno in kulturno dediščino, ki nam je dal na razpolago povzetek iz obširne študije o naravnih znamenitostih Notranjske. To gradivo smo posredovali tudi delegatom za sejo skupščine, ker smo menili, da daje najbolj strokovno podlago za odločitve.

Kulturna skupnost želi s svojim predlogom podpreti oziroma pospešiti akcijo za ohranitev Cerkniškega jezera, ki so na republiški ravni predlagana razna strokovna društva in organizacije. Pri tem je zanimivo, da še niti ena uradna pobuda ni prišla iz cerkniške občine.

V skladu z novim zakonom o naravnih in kulturni dediščini se naravna znamenitost zavaruje na podlagi odloka skupščine občine oziroma republike, odvisno od obsega znamenitosti ali družbenega interesa. (V vsakem primeru pa mora dati soglasje občina, na območju katere je naravna znamenitost).

Glede na to, da zakon v celoti na novo ureja družbeni odnos tudi do naravnih znamenitosti, je razumljivo, da vsi upravni postopki še niso stekli, vendar je to težko razumeti za Cerkniško jezero, saj že stoletja velja za naravno znamenitost svetovnega slovesa. Poleg omenjenega zakona nas obvezujejo tudi naslednje mednarodne konvencije: zakon o ratifikaciji konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine, zakon o ratifikaciji mednarodne konvencije za varstvo ptic, uredba o ratifikaciji konvencije o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic.

Zavarovano območje bi bilo namenjeno ohranitvi naravnih znamenitosti, znanstvenemu, štu-

dijskemu in učnemu delu, rekreaciji v naravi, turizmu. Na zavarovanem območju bi ohranjali in razvijali primarno gospodarsko dejavnost, kmetijstvo, gozdarstvo, ki je v skladu z ohranjanjem značilne krajine. V glavnem lahko rečemo, da zavarovanje ne bi omejevalo sedanjega načina življenja na tem območju, temveč bi ga v določeni meri poživilo in usmerjalo.

V oceni sprejemljivosti vodno gospodarskega in energetskega sistema na tem območju s stališča varstva naravne in kulturne dediščine navaja strokovno gradivo naslednje: »Iz do zdaj znanih podatkov lahko trdimo, kot že mnogokrat prej, da je sistem večnamenske akumulacije na notranjskih kraških poljih nesprejemljiv, če želimo ohraniti ta del naše najpomembnejše naravne dediščine in se držati mednarodnih ter naših predpisov. S tega stališča je tudi nesprejemljiva vsaka drugačna raba tega prostora od sedanje. Menimo tudi, da je nemogoče najti kompromis z delnimi omejitvami in podobnimi posegi. Sedanji poskusi ojezeritve kraškega polja škodijo naravni dediščini tega območja. Glede kulturne dediščine je ugotovljeno:

— izgraditvijo vodnih akumulacij bi se spremenila značilna pokrajina in kulturna dediščina kar na 8 odstotkih ozemlja Slovenije;

— uničile bi se pomembne prostorske relacije, ki so povzročile ali pospešile izoblikovanje važnega dela zgodovinske identitete Slovenije;

— uničilo in bistveno bi se spremenilo 1,6 odstotka vse slovenske kulturne dediščine in več odstotkov (približno 4%) take dediščine, ki mora po strokovnih merilih veljati za kulturno dediščino velikega ali izjemnega pomena;

— za delno saniranje uničevalnih posledic nenadnih sprememb na kulturni dediščini so potrebna znatna sredstva; res je sicer, da je kulturna dediščina tudi zdaj že potrebna posebnih posegov in da je delno v zelo slabem stanju, toda nenadna sprememba, tudi sprememba klime in talne vlage, bi zahtevala povsem nove sanacijske prireme, v konstrukcijske elemente sedanjih spomeniških objektov pa bi po-

trebna sredstva za ohranitev in sanacijo približno podeseterilo. Glede samega projekta so pa med drugim izraženi naslednji pomisleki:

— za tesnenje kraških polj in zakrasedlega roba Javornikov bi porabili ogromna (nepredvidljiva) sredstva za ceno uničenja mnogih naravnih znamenitosti in poslabšanja človekovega okolja;

— projekti o vodnih akumulacijah so v zadnjih 20 letih naredili velikansko škodo razvoju cerkniške občine, ker le-ta ni investirala ničesar v napredek naselij in turistično izrabo svojih enkratnih naravnih posebnosti; vedno se je čakalo (in bojazen je, da se bo še čakalo) na odločitev o akumulacijah in s tem zaviralo kakršen koli drug razvoj občine (podobna je z razvojem naselja Planina); za zdaj ni bilo narejene nobene poglobljene študije o celoviti turistični ponudbi na notranjskem krasu v povezavi z ostalimi turističnimi in rekreacijskimi centri na celotnem našem krasu in to na osnovi naravnih znamenitosti;

— za uspešno oziroma načrtovano delovanje akumulacije bi bilo treba graditi še nove, večje in manjše akumulacije, vzvodno in nizvodno v sistemu kraške Ljubljane ter na njenih pritokih, kar v študiji ni upoštevano; to pa pomeni plaz katastrofalnih posegov v našo naravno dediščino.

Na podlagi omenjenega gradiva in splošno znanih dejstev je opredelitev za zaščito naših naravnih znamenitosti samo logičen zaključek in upamo, da bo tudi jesenska razprava, ki jo je v svojem članku, objavljenem v prejšnji številki, napovedal tovariš M. Juvančič enako izzvenela.

Ob tem ne imejmo »jezera« za kamen spotike, ampak našo miselnost, ko poskušamo v imenu tehnološkega »napredka« iztržiti kakšen dinar na račun žrtvovanja narave. V križanju mnenj (tehno-kraških in humanističnih) je jezero postalo tabu tema; tisti, ki so proti akumulaciji, so bili smatrani za zaviralce razvoja. Razvoj smo zamudili s tem, ker jezera nismo sposobni izkoriščati v turistične namene. Te napake pa nikakor ne moremo popraviti s tem, da damo jezeru drugo funkcijo, ker bomo naredili še večjo napako in nepopravljivo škodo.

M. Pesek

Letošnja letovanja in mi

S koncem avgusta se v glavnem končujejo letovanja in daljši dopusti naših delavcev. Zato smo se odločili, da bi napravili »mini anketo« o tem, kako so preživeli letošnje dopustniške dni, pri čemer seveda ni nujno, da so letovali v Brestovih počitniških prikolicah.

Razgovori so se sukali v glavnem o tem, kako so se imeli na dopustu, kaj menijo o organizaciji letovanj v okviru Bresta, kako je s cenami in kako preživeti poceni dopust.

Zadeva nam ni v celoti uspela, saj je tokrat zatajilo več naših stalnih sodelavcev, ki naj bi pripravili razgovore. Pripravili pa so jih Jože Klančar, Franc Truden in Vili Frim.

Prisluhnimo torej dopustnikom!

Albina PREVEC — TOZD Gaber: »Dokler ni Brest nabavil počitniških prikolic, sem preživljala dopust kar doma, sedaj pa si lahko privoščim teden dni dopusta s svojo družino ob morju. Letos sem si privoščila letovanje v avtokampu Funtana pri Vrsarju.

Avtokamp je zelo lepo urejen; med prikolicami je dovolj prostora, dobro ima urejene sanitarije, trgovine so dovolj zalozene. Poskrbljeno je za razvedrilo in zabavo, saj ima kamp veliko športno igrišče, ob večerih pa vedno igra ansambel, tako da lahko dopust sproščeno uživaš.

Mislím, da je ta oblika letovanja najcenejša. Če pa bo cena goriva še naraščala, si bomo delavci z nizkimi osebnimi dohodki težko privoščili letovanje v tako oddaljenih krajih.

Ana Mevc — TOZD Prodaja: »Dopustniške dni sem preživela v avtokampu Njivice na Krku in doma.

Lepih spominov na letovanje pravzaprav nimam, ker je bilo vreme vseskozi slabo. V kampu pa je bilo zelo veliko Slovencev, tako da ni bilo težko najti prijateljev.

V kampu je bilo dovolj zabave; vsak večer je bil ples, kar je za mlade najpomembnejše. Tu so tudi velika športna igrišča za starejše in za otroke. O založenosti trgovine (ene same) pa bi imela precej pripomb. V trgovini je bilo vedno dosti ljudi, bila je precej neurejena, založena le z najnujnejšimi potrebščinami, sadja skoraj ni bilo. Cene so bile takšne, kot so pri nas.

Mislím, da lahko poceni letuješ tako, da greš v našo počitniško prikolico, da vzameš s seboj čim več hrane in da zvečer nisi predolgo po lokalih.

Dragica Arko — TOZD Pohištvo, ne bo šla letovat, ker gradi garažo. Za to pa je potrebno imeti čas in denar.

Sicer pa so doslej vsako leto letovali in tudi v prihodnje bodo šli, saj se človek tako odpočije, si nabere zdravja in dobre volje. Arkovi vedno letujejo v krajih, kjer letovanja organizira Brest.

»V okviru podjetja je letovanje kar dobro organizirano, zlasti zadnji dve leti; pa tudi najceneje je. Več nadzorstva pa bi moralo biti nad inventarjem v prikolicah. Nekateri letovalci se zelo neodgovorno obnašajo; običajno je treba počitniške prikolice najprej počistiti in pomiti posodo. S čiščenjem se zamudiš kar ves dan in zato je letovanje še krajše.

Branko TURK — TOZD Gaber: »Dopust redno vsako leto preživim z družino ob morju. Letos sem se prvič odločil, da letujem v Brestovi prikolic in sicer v Funtani pri Vrsarju.

Moram reči, da je Brest izbral lep avtokamp, v katerem je dovolj sence in tudi prostora okrog prikolic. Na splošno sploh nimam pripomb, le za razvedrilo starejših je bolj slabo poskrbljeno; ansambli, ki igrajo v kampu, zabavajo v glavnem mlade. Ugotovil pa sem, da je bila nabava prikolic Brestova dobra naložba, saj je omogoče-

no letovanje tudi delavcem z nizkimi osebnimi dohodki. Mislím pa, da bi morali preiti na desetdnevno letovanje, saj je krajše letovanje ob tako dragih kilometrih dražje.

Videti je, da so prikolice dobro opremljene, moti pa me, da ljudje manjših razbitih ali izgubljenih stvari ne dokupijo, ampak samo pišejo v knjigo, da manjka to ali ono.

Da bi še naprej bolj približali letovanje delavcem z nizkimi osebnimi dohodki, menim, da bi moral biti tudi regres tolikšen kot je v drugih delovnih organizacijah.

Magda Urbanc — TOZD Pohištvo, je letovala z vso družino v Fažani. Stanovali so pri moževi teti, kuhali pa so si sami, kar je seveda znatno pocenilo stroške letovanja. Urbancovi so si v Puli ogledali tudi filmski festival, ki je bil ravno v tistem času, areno in druge znamenitosti, kar je še dopolnjevalo prijetno počutje dopustniških dni.

Da ne gredo na dopust v Brestove počitniške prikolice, je razlog v tem, da so določeni prekratki termini — sedem dni je premalo počitnic.

»Nekaj dni se moraš izogibati soncu, ko pa se lahko sončiš, pa že moraš domov. Če bodo cene tako strmo naraščale, pa bo resnično vprašanje, ali bo mogoče še letovati, saj smo kar petčlanska družina.

Tudi na Rabu letuje (v naših prikolicah) precej Brestovcev

NAŠI LJUDJE

Franc Tekavec, predrisač v furnirnici, dela v temeljni organizaciji Pohištvo že od leta 1963. Ob letošnjem jubileju SOZD Slovenijales je dobil priznanje za inovativno dejavnost.

»Vsako delo je treba ocenjevati z gospodarskega vidika,« pravi naš sodelavec.

»Inovativna dejavnost je tako pomembna, da bi moral o racionalnem delu razmišljati sleherni delavec. To pa bomo dosegli le, če bodo posamezne ideje in predlogi ustrezno nagrajeni. Novi pravilnik o ustvarjalnosti pri delu bo nekatere stvari izboljšal, saj doslej teh vprašanj nismo imeli najboljše rešenih.

Z inovacijami pri nas je žal še vedno tako, da se človek, ki pred-

laga tehnično izboljšavo, znajde v ne najbolj spodbudnem položaju. Posamezniki, ki bi o svojem delu morali razmišljati in predlagati tudi izboljšave, imajo na nove zamisli največ pripomb in se izgovarjajo na že utečeno delo.

Franc Tekavec je v naši temeljni organizaciji prispeval doslej največ tehničnih izboljšav. Prav sedaj razmišlja o drugačnem krojenju furnirja, s katerim bi dosegli večjo izrabo furnirja. Meni, da bi po njegovem predlogu lahko prihranili do 5 odstotkov pri izkoristku furnirja.

Tekavec je že po svoji naravi inovator, poraja se mu vse polno zamisli o izboljšanju sedanje tehnologije. Čedalje bolj ga moti, ko po televiziji spremlja, koliko materiala gre v nič. Tudi v naši tovarni gredo velike količine lesa v peč, čeprav bi bilo mogoče ta les koristno porabiti.

Nedavno je bil imenovan tudi za člana komisije za inovacije na ravni delovne organizacije.

V celoti soglašam z zaključki v članku v prejšnji številki Obzornika o inovacijah, v katerem je ugotovljeno, da je v inovacijah ključ skritih rezerv za boljše gospodarjenje.

In res je, le z gospodarnim in racionalnim delom bomo dosegli napredek in neposredne koristi vseh, ki združujemo delo. Zato bi morali slediti razmišljanjem Franca Tekavca in ustvariti takšne razmere, da bodo o izboljšavah razmišljali vsi in da bodo za prispevane predloge imeli tudi moralna in gmotna priznanja.

J. Klančar

PRAVILNIK O USTVARJALNOSTI PRI DELU SPREJET

V juniju je bil v vseh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti v javni razpravi osnutek pravilnika o ustvarjalnosti pri delu. Javno razpravo so organizirali in vodili izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata.

Glede na to, da med javno razpravo ni bilo posredovanih pripomb, ki bi se nanašale na vsebino osnutka, se je le-ta spremenil v predlog. Predlog pravilnika je na svoji seji dne 24. avgusta obravnaval delavski svet delovne organizacije in ga tudi soglasno sprejel.

Sprejeti pravilnik o ustvarjalnosti pri delu bo objavljen na oglasnih deskah temeljnih organizacij in delovne skupnosti in bo pričel veljati oziroma se uporabljati s 1. septembrom 1984.

S sprejetjem tega pravilnika je odstranjena ena izmed ovir za množično inventivno dejavnost na Brestu, saj bo novi splošni akt omogočal, da bodo inventivni predlogi obravnavani sproti in strokovno po predvidenem postopku.

A. Perčič

Novosti iz knjižnice

MARODIČ, A.: Dnevi izdaje

Pisatelj je po resničnih in dramatičnih dogodkih zasnoval delo, ki se dogaja v kratkem časovnem razponu enajstih dni, ko je skoraj vse vojno ladjeve kraljevine Jugoslavije zaradi izdajstva prišlo v roke okupatorju.

BULGAKOV, M.: Mojster in Margareta

Roman pripoveduje o ruskih taboriščih in moriščih, zaporih in samomorih umetnikov in intelektualcev. Opisuje politične in moralno-ideološke razmere v Stalinovi Rusiji. Združuje dva različna družbena in časovna tokova, sedanjega in preteklega, a je med njima minilo skoraj dva tisoč let zgodovine.

McCULLOUGH, C.: Drugo ime za ljubezen

Na bolniškem oddelku X se s prihodom narednika Michaela poruši težko vzdrževano ravnovesje. Pacienti ga sprva ne sprejmejo, a s svojo prijaznostjo, ustrežljivostjo in humorjem si jih polagoma pridobi. Sestra Honour pa se vanj zaljubi...

GÖRES, H. H.: Velika knjiga o gradnjah

V priročniku so razložena gradbena, betonska in zidarska dela, toplotna in zvočna izolacija, steklarski izdelki, lesene konstrukcije.

MAJNIK, F.: Konji, ti dobri konji

V knjigi za najmlajše z resničnim ozadjem pisatelj obuja svoje lastne spomine na konje, na žrebička Fuksija, močnega in vztrajnega Miška, na krotko Švarco in plašno Muro, iznajdljivega Šimla in na stričevo kobilico z oguljenim repom.

Kopalno »plažo« imamo tudi na Cerknškem jezeru

Uspelo letošnje taborjenje

Letos so taborniki odreda Jezerska škuka iz cerkniške občine svoje uspešno delovno leto zaključili z dvainajstdnevним taborjenjem na Visokem v Poljanski dolini, v neposredni bližini danes žal razpadajoče Tavčarjeve domačije, toda v zelenem naročju škofjeloškega pogorja in Polhograjskih dolomitov, med Blegošem in Pasjo ravnijo, od koder nabira svoje skrivnostne vode Sora Poljansčica.

Lani ob tem času smo v našem listu menda prvič nekaj več pisali o tabornikih, o njihovi organizaciji v naši občini in, tudi kritično, o odnosu družbene skupnosti in delovnih kolektivov do te posebne mladinske dejavnosti.

Letos smo na Visokem v Poljanski dolini ugotavljali, da je bilo naše širše obvestilo o delu tabornikov potrebno in koristno, saj se je kot resnična pokazala trditev, kako so bili za težak materialni položaj taborniki delno krivi tudi sami, ker so javnost premalo obveščali o svojem delu, uspehih in težavah, ki jim te uspehe krnijo, sami pa kot nedobitniška družbena organizacija ne morejo uresničiti svojih ciljev, četudi so le-ti povsem zdravi, družbeno koristni in potrebni.

POMOČ NEKATERIH BRESTOVIH TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DRUGIH SKUPNOSTI

Tako smo letos glede na lanske izkušnje ugotovili nekaj očitnih uspehov, ki so plod zelo pohvalnega in razumevaločega odmeva delovnih organizacij na najnujnejše potrebe, ki jih je vodstvo taborniškega odreda razgrnilo prednje.

Letos se je kot prvi posebno odrezal Brest z neposrednimi uslugami. V Tapetništvu so nam posili in obnovili vrsto starih šotorov, tako da so z malo vložnega denarja dobro prestali letošnje taborjenje in še katero bodo. Pohištvo nam je za čas taborjenja »posodilo« kvalificirano kuharico, Prodaja nam je na svoje stroške prepeljala s kamionom opremo za taborjenje in nazaj.

Izkazal se je tudi svet za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito, saj je odobril tabornikom petdeset tisoč dinarjev za nabavo novih šotorov, občinski štab za teritorialno obrambo pa je za taborjenje posodil svoj veliki štabni šotor. Medicinsko sestro je za čas taborjenja odstopil Notranjski zdravstveni dom, avtobusni prevoz tabornikov v obe smeri pa je omogočila skupnost otroškega varstva.

Tako so bili stroški taborjenja seveda bistveni znižani in vodstvu tabora ni bilo treba tako mačehovsko preračunavati vsakega kosčka kruha in vsakega jabolka, kot je bilo nujno na nekaterih prejšnjih taborjenjih. Hrana je bila letos res izdatna in dovolj je bilo, zahvaljujoč nekoliko polnejšemu odredovemu mošnjaku, pa tudi preskrbi v trgovini in mesnici v Poljanah in Škofji Loki. (Škoda, da z nami ni bilo nikogar iz naših trgovin in mesarij. Morda bi se naučili, kaj pomeni dobro blago in kakšen naj bo odnos do kupca.)

Ob takšni pomoči, ki smo jo le v grobem našli, se je šestdeset tabornikov imelo lepo dvainajst dni za skupno 300 starih tisočakov ali za petindvajset jurjev dnevno na osebo. Za takšen denar si naš otrok ali mladinec res ni mogel letos privoščiti počitnic nikjer drugje.

VARSTVO NARAVE OB KONKRETNI SMREKI

Čeprav je varstvo narave že samo po sebi ena izmed osnovnih taborniških vrednot, smo letos tej dejavnosti namenjali še posebno skrb. Že nastanili smo se

v takšnem okolju, kjer je vse na svojem mestu, urejeno, čisto, obdelano in pospravljeno; Poljanska dolina ni lepa le sama po sebi, takšno delajo predvsem pridni in urejeni ljudje, mi pa smo želeli zapustiti za seboj najbolj možni vtis.

Za našim taborom, kjer je dva tedna stalo dvaindeset majhnih šotorov in dva velika, je ostala jasa čista, le shojena in blatna, ker jo je zadnje dni dobro zalivalo, vendar se spomladi ne bo več poznalo, da je bil kdo na njej. V gozdu smo pobirali le suhljad; kar smo odsekali svežega, smo odsekali le gozdni plevel in vejave za sabo pospravili, kot delajo dobri gozdarji. Pazili smo, da nismo ranili nobenega drevesa, ki ima ali bo lahko imelo kdaj kakršnokoli gospodarsko vrednost.

Tako so se mladi taborniki učili odnosa do narave od kmetov v okolici in od lastnega vodstva. Poleg vsega drugega, že ustaljenega taborniškega programa, ki so ga obvladovali tudi letos, in poleg spoznavanja bogate kulturne dediščine teh krajev (Tavčar, slikarji Šubici), je bil odnos do narave gotovo posebna vrednota letošnjega tabora.

NAMESTO ZAHVALE

Hitro je minilo dvainajst dni ob partizanskem ognju, ki ni ugasnil, čeprav ga je nekaj dni zalivalo s presenetljivo poljansko vztrajnostjo. Za šestdeset mladih Notranjcev je bilo to dvainajst bogatih in nepozabnih dni. Poleg novih prijateljev, pridobljenih na straži v tišem pogovoru in stisnjenih pod šotorko v neurni noči, poleg številnih taborniških veščin in preizkušenj ter na novo spoznanih in sprejetih moralnih vrednot so od blizu spoznali nov delček svoje čudovite domovine.

Marsikaj so od tam prinesli v svojih srcih in v svoji zavesti tudi v naše kraje. Vsako spoznanje

nam bo koristilo, ko bodo v naslednjih letih oni oblikovali naš prostor in naš slog življenja. Zato je vsaka pomoč, ki smo jo dobili od delavcev naših temeljnih organizacij, od posameznikov in od organizacij, veliko več vredna kot tista, preračunana v dinarje.

V času, ko »druginja tare in davki tišče«, v času, ko ukinjamo vse več družbenih pomoči mladini in ko tudi najmlajši že krepko čutijo pritisk stabilizacije, s takšno dobro voljo in razumevanjem ohranjamo našo družbo vendarle človeško.

J. Praprotnik

Naši upokojeenci

Letos so iz tovarne pohištva Cerknica odšli v pokoj naslednji delavci in delavke:

TURŠIČ Angela iz Bezuljaka; delala je v furnirnici;

KOS Marija iz Cerknice, delavka v II. strojni;

PRIMSAR Jože iz Cerknice; delal je v oddelku pakiranja;

ARDALIČ Božo iz Cerknice; delal je pri kontroli izdelkov;

PETAN Marija iz Cerknice; delala je v montažnem oddelku;

KRANJC Pavla iz Begunj; delala je v I. strojni;

MULEC Helena iz Cerknice; delala je v furnirnici;

OGREŠEVIČ Marija iz Cerknice; delala je v skladišču furnirja;

BRANCELJ Ivanka iz Bezuljaka; delala je v II. strojni;

LAVRIČ Francka iz Cerknice; delala je v montažnem oddelku;

DOVJAK Anica iz Dolenje vasi; delala je v montažnem oddelku;

VOVK Marija iz Begunj; delala je v II. strojni;

BIZJAK Vida iz Cerknice; delala je v skladišču materiala;

MALC Stane iz Cerknice; opravljal je delo varnostnika;

MLAKAR Janislava z Rakeka; delala je pri obračunu osebnih dohodkov;

CASERMAN Stane iz Cerknice; delal je v skladišču materiala.

Vsem letošnjim upokojeencem želimo še veliko zdravja, zadovoljstva in osebne sreče in se jim zahvaljujemo za njihovo dolgoletno delo ter za prizadevanja za čim boljše delovne uspehe.

Delovni kolektiv

TOZD POHIŠTVO

Andrej Likar

Cerknica in njena okolica

V prejšnji številki glasila smo obljubili, da bomo na kratko predstavili pisca tokratnega podlistka.

Andrej LIKAR (1826—1865) je bil rojen v Spodnji Idriji. Šolal se je v Idriji in Ljubljani, tam študiral bogoslovje in bil 1851. ordiniran. Kot kaplan je služboval na Kočevskem, v Sorici, Cerknici in Starem logu ter kot lokalist v Polomu na Kočevskem, kjer je tudi umrl.

Kljub kratkemu življenju je njegovo delo dokaj obsežno in raznoliko, obsega pa predvsem rodoljubne in nabožne spise. Pričel je s pesmimi, ki jih je objavljval v Novicah in Vedežu (zanimiva je Pozdrav Sloveniji iz leta 1848 z verzom »k narodnosti odprta Slovincem je pot«). Poleg več obsežnejših nabožnih del je napisal tudi dva krajepisna spisa Sorica in Soričanje (1856) ter Cerknica in njena okolica (1863 v Novicah, istega leta kot ponatis v posebni knjižici). Iz hrvaščine je prevedel tudi dve igri, zbiral pa je tudi lepe ljudske izraze in jih objavljval v Novicah.

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Cerknica je eden največjih trgov na Kranjskem. Šteje namreč 328 hiš in ima svoj lastni grb: cerkev v štirioglatem polju. Valvazor izpeljuje ime Cerknica od Cerkvica in pravi, da se je v premenil v n. Ali je njegova izpeljava tudi prava, se ne bom veliko pričal, vendar mislim, da so, kakor se pravi vasi pri češnjah Češnjica, pri lipah Lipnica, enako rekli vasi pri cerkvi Cerknica, izpustivši končnico ev, kakor so jo izpustili pri Cerkno, Cerklje itd., katerih imena so menda tudi izpeljana iz besede: cerkev.

Pravljica pripoveduje, da je stal trg v starodavnih časih bolj tja pro-

ti Martinjaku, v Uševku, in tukaj je bila samo cerkev. Ker so bili pa sovražniki (kateri?) razdeljali tisti trg, so se bili oni prebivalci potem naselili tukaj ob cerkvi. Pa naj bo kakor že, gotovo je, da je Cerknica eden najstarejših krajev na Kranjskem. Še lipa, pod katero se senčiva, je stara nad 200 let, ker kamniti oklep okoli nje je bil naredil g. A. O. leta 1648.

Zgodovinske sledi, Cerknico zadevajoče, so pa še veliko starejše. Cerkniški duhovni pastirji se nahajajo večkrat v pisnih oglejskih patriarhov; postavim: leta 1261 fajmošter Lupold, 1296 Rudolph, 1328 Tadej. Leta 1335 je prenočeval v Cerknici sv. Bertrand, patriarh, leta 1360 je pa patriarh Ludovik I. cerkniško

faro izročil bistriškemu samotarcem. Tudi poznejše čase je imela Cerknica slavne duhovne. Leta 1631 je bil tukaj fajmošter Nikolaj Mrav, ki je bil hkrati tudi prošt novomeški in pozneje škanderski škof na Dalmatinskem. Gregorja Črviča smo že omenili poprej.

Ohladivši se zdaj, dragi moj, v senci košate lipe, pojdiva kakor dobra kristjana najpopred v farno cerkev počastiti nebeško kraljico in njenega sina.

Ako se ogledujem v tem veličastnem hramu božjem, kogar gotiški obok nosijo štirje tanki in visoki stebri, zdi se mi, kakor bi stal med nekdanjimi Nemci, ki so v sv. logih svojim bogovom darovali. Misli si gost jelov ali smrekov gozd enako velikih dreves, ki se, čisto gole, visoko dvigujejo. Na visokem narejajo njih križem zaraščene veje goste streh, ki se zapletajo veja v vejo. Misli si to, in imaš podobo cerkniške cerkve.

Štirje tanki in visoki stebri stoje tukaj kakor štiri vitke jele in nosijo koničaste oboke. Misli bi si človek, da lahki oboki so od zgoraj pripeti, pa vse je narejeno tako trdno, kakor bi bilo za večne čase. Oboki imajo svoje ven moleče rebra ali debele žile, ki se križajo kot v rešetko, zapletaje se druga v drugo. Res, prekrasno, veličastno delo gotiške stave! Pa, bogu bodi milo, nevedna roka je kazila in kazi še zdaj izvrstno delo pobožnih prednikov.

Prizidani sta dve kapeli brez okusa in enakomerja; gotiška okna so nadomeščena s štirioglatimi večjimi in manjšimi, poljubno višjimi in nižjimi; gotiška velika vrata so se umikala drugim, in zvonik, krit v novejši dobi, toži stavbo nevednost svojih skrbnikov. Pač treba bi bilo, da bi se pri umetnih stavbah, zlasti cerkvenih, ohranila ali pa ponovila prejšnja izvirnost.

Cerkveni predniki! Podrite nepriстойni kapeli, odprite spet gotiška okna in vrata, vozite počasi na staro, in postavili si boste »monumentum aere perennius« — spominek, ki

bo slavil vaše ime še potem, ko se je že zdavnaj razmelo nad vami zadnje voščilo: Requiescant in pace!

Cerkev ima zdaj pet oltarjev. Pravzaprav bi imeli le trije biti. Veliki, Matere Božje, je ravno zdaj v delu. Škoda, ker ne bo v gotiškem slogu, kakor ga terja gotiška cerkevna podoba. Pogleda vredna je podoba sv. Notburge iz že omenjene cerkvice na Loškem; tudi prejšnja podoba rojstva Matere Božje je bila kaj lepa.

Zvonik je visok 28 sežnjev. V velikih linah so trije zvonovi, veliki vaga 28 in pol centa. V malih linah je mrtvaški zvon, ki ima posebno moč zoper coprice, zato pa mora tudi zvoniti cerkvenik poleti, če količak zaropota v oblakih; ker če bi toča pobila, gorje mu, požreti bi moral marsikatero grenko od ljudi.

Leta 1472 so bili Turki požgali to cerkev ravno v nedeljo pred postnim Šmarnom, kar priča gotiški kamen, vzdign v cerkveni vogal. Okoli cerkve je bil nekdanj tabor. Pravijo, da sta dva brata zidala, eden cerkev in drugi tabor okoli nje. Tabor je imel pet stolpov (turnov). Dva stojita še zdaj. Eden je neke vdove, eden pa gospod Obrezov, ki hrani še zmeraj železen, 150 funtov težak možnar, nekdanj Turkom uplenjen. V ta tabor so se umikali ljudje ob turških napadih.

Čudna je bila naredba, da so morali Cerkljanje braniti hoditi Šilertabor na Krasu, kadar so se Turki prikazali na Dolenjskem. Šele Karol VI. nadvojvoda, ako se prav spominjam, jih je bil rešil dolžnosti, kar priča izvirno, na pergament pisano pismo, ki naj bi se dobro ohranilo v občinski pisarni, ker taka pisma so zmeraj imenitna za zgodovino. Škoda bi bilo, ko bi se zgubila, ker v njih je hranjeno marsikatero zgodovinsko zrno.

Priporoče se materi božji ozriva se zdaj še po trgu okrog. V farovžu so hranjene druge cerkvene reči. Vredno je pogledati lep, star, srebrn ciborij, ki je tako velik, da si njegov pokrov, popolnoma krono, dene lahko vsak moški na glavo.

Krstne bukve segajo nazaj do leta 1600. Poročne in mrtvaške so nekaj poznejše. Iz krstnih bukev se vidi, da je bil šolski učenik že v 17. stoletju v Cerknici. Gregor Črvič je krstil 6. oktobra 1687 neko Turkinjo, gospodično Regino Maksimiliano vprico številnega ljudstva. Botra sta bila gosp. Andrej Obreza in svetla (illum) gospa Estera Maksimiliana oanonovka Karadmin ki je tudi novo krščeno za svojo hčer sprejela.

Leta 1689 so bili v Cerknici trije kaplani, vsi rojeni Cerkljanje: Jožef Mikulič, Jožef Obreza in Matija Bizer. Nekdaj so zapisovali v krstne bukve tudi nezakonske očete, ker pa ta enkrat ni bil znan, je zapisal dotični duhoven v bukve: — nezakonska hči očeta Nevem in njegove priležnice Špele itd. Drugih starinskih pisem ni v farovžu, in če so bila, so se pogubila.

Cerknica je nekdanj veliko trpela pred Turki, zlasti leta 1522, 1559 in 1560, vendar šteje zdaj več prav lepih, rekel bi, mestnih hiš.

Ostarij ima 15, prodajalnic za živež in obleko 12, žag 6, malnov 7, 2 peka, 2 mesarja, 1 barvarja, 6 kovačev, 2 kolarja, 2 sedlarja, 2 kamnoseka, 2 klobučarja, 2 jirharja, usnarjev, krznarjev, krtačarjev (ščetarjev), tesarjev, mizarjev, krojačev, čevljarjev in drugih rokodelcev menda še preveč.

Česar Cerknica pomanjkanja trpi, je, da nima poštene pitne vode. Edini potok, ki goni toliko žag in malnov, v katerem se napaja vsa živina in spira vsa nesnaga, služi za vse. Občinski vodnjak narediti, bi stalo morebiti preveliko neprimerenih stroškov, ker svet po Notranjskem je ves votel in špiljast. Vendar, ako se po sreči izide g. Jurko Milavcu, ki si dela ravno zdaj lastni vodnjak, bi ga utegnila sčasoma tudi cerkniška občina dobiti, in to toliko lažje, ker se s soseskimi dohodki modro gospodarji, in je vnetost za obcnokoristne naprave gospoda župana sploh znana.

(Se bo nadaljevalo)

NOVA STORITVENA DEJAVNOST

Nedavno je bila zaprta čistilnica v Cerknici. Kaže, da bo treba še lep čas prevažati oblačila in podobne zadeve na čiščenje v Ljubljano ali kam drugam.

20. avgusta pa je bila v kletnih prostorih Nanosove blagovnice v Cerknici odprta obrtna delavnica z dejavnostjo fotokopiranje in razmoževanje dokumentov in različnih pisnih gradiv ter servis fotokopirnih strojev. Odprta je vsak delavnik od 8. do 16. ure.

Vsekakor nova pridobitev na našem območju!

OBISKATI KAŽE GOBARSKO RAZSTAVO

Gobarska družina Cerknica, ki šteje že okrog sto članov, bo v nedeljo, 23. septembra organizirala razstavo gob in poskušnjo gobarskih specialitet.

Razstava, ki bo v restavraciji cerkniške Blagovnice, bo odprta le en dan in sicer od 8. do 18. ure.

Upajmo, da bodo sladokusci prišli na svoj račun, gobarska družina pa se še okrepila z novimi člani.

Iz drugih lesarskih kolektivov

V **ALPLESU** so odprli prenovljen obrat fonskega in garniturnega pohištva. S tem so povečali in posodobili proizvodnjo, zaradi boljše kakovosti pa bodo imeli več možnosti za prodajo na tujem. V prizidek in opremo so vložili 344 milijonov dinarjev; od tega je bilo približno za tretjino domačih in tujih posojil. Iz lesnih obratov bodo zaradi novih zmogljivosti kar četrtino proizvedenega pohištva izvozili; zvečine na konvertibilni trg.

MEBLO se je odločil za skupno naložbo v Suvi Reki; gre za gradnjo žage z decimirnico. Od te naložbe pričakujejo naslednje koristi: da bodo sredstva, ki jih morajo odvajati kot pomoč nerazvitim, namensko uporabljena za gradnjo, da si bodo s tem zagotovili bukovino za svojo proizvodnjo, da bodo s takšnim sodelovanjem lažje pospešili izvoz in da si bodo zagotovili delež pri skupnem prihodku v novem obratu. Trenutno za to naložbo pripravljajo investicijski program.

LIP Konjice že nekaj časa želi prestrukturirati proizvodnjo stavbnega pohištva iz klasičnega programa oken v vezan program oken z enakimi ali boljšimi izolacijskimi učinki in z zastekljevanjem, a z manjšo uporabljenostjo.

količino lesa. Tudi proizvodnja vrat naj bi ne težila k večjim količinam, ampak k večji kakovosti in višji stopnji finalizacije.

V **LIP Bled** že dobro leto načrtno in kontrolirano spremljajo gibanja bolniške odsotnosti. V tem času je upadla za dva odstotka. Vendar s tem še niso zadovoljni, saj jim bolniška nanesa kar 7,31 odstotka in so s tem še vedno na repu lestvice v slovenski lesni industriji.

LESNINA proizvodna temeljna organizacija EMMI v Slovenski Bistrici gradi nove proizvodne prostore. Predračunska vrednost naložbe znaša 277.900.000 dinarjev, od česar bodo sami prispevali 37 odstotkov lastnih sredstev. Proizvodnja v novih prostorih naj bi v celoti stekla prihodnjo pomlad. Še naprej bodo razvijali predelavo lesa (zaboji, palete, koluti za kable), predvsem pa proizvodnjo in predelavo aluminijevih profilov, ki so tržno vse bolj zanimivi.

SLOVENIJALES - trgovina največ izvažja v Sovjetsko zvezo, Italijo in Združene države Amerike, sledijo pa Zahodna Nemčija, Egipt, Saudska Arabija in druge. Porasel je konvertibilni izvoz (primerjalno s lanskimi meseci za okrog 15 odstotkov), medtem ko slabše rezultate dosegajo na klirinškem področju.

Poudarki za okroglo mizo

Zabeležili smo že novico o »dnevih obrti« ob 15. obletnici delovanja cerkniškega obrtnega združenja. V teh dnevih pa ni bilo samo slavnostno, ampak tudi delavno. Poleg raznolike razstave njihovih izdelkov so organizirali tudi razgovor »za okroglo mizo« o stanju in razvoju obrti v naši občini.

V razgovoru so sodelovali tudi predstavniki republiških in regijskih organov obrtnih organizacij ter občinskih družbeno političnih organizacij in skupnosti.

Povzemamo nekaj zanimivejših misli.

Pogoji za razvoj obrti niso taki, da bi zainteresirali obrtnike. Ob tem velja omeniti predvsem pogoje kreditiranja, ki so nemogoči. Vemo pa, da so izgledi tudi v prihodnje taki, da nam ne obetajo nič boljšega. Tu bo treba najti nek skupen jezik. Tako kot s kreditiranjem je tudi z davki. Vsi ugotavljamo, da so ugodnosti samo na papirju, saj ko obrtnik začne s poslovanjem, je možnost, doseči presežke, minimalna. Zato rezultatov na tem področju ni.

Okrog leta 1950 je takratni okraj Postojna izdal odlok, da v občinskih središčih ne more delovati zasebni sektor gostinstva. Posledica je, da imajo na primer v Postojni še danes en sam zasebni bifejček. Zasebnih gostiln pa tam ni. V Cerknici je enako, v Starem trgu tudi, na Rakeku sta le en bife in ena gostilna. Vsi ostali gostinski obrati so nekje po hribih in zaselkih. Tem ljudem, ki imajo gostilne in bifeje, to ni osnovni vir dohodka. Živijo od kmetijstva, ali si pridobivajo večino dohodka kako drugače. Problem je tudi v tem, da nas v upravi za družbene prihodke gledajo skoraj postrani. Skratka, ugotavljamo, da nekaj ni v redu.

Če hoče obrtnik vzeti kredit, mora imeti osnovo: promet, dohodek. To pomeni, da mora delovati najmanj dve leti. Če pa vse to že ima, je vprašanje, če kredit sploh rabi. In obratno: če nima te osnov, ga sploh ne more dobiti.

Iz proračunskih virov občina ne more odobriti nobenih sredstev za razvoj obrtne dejavnosti. Da pa bi v sklad prispevalo gospodarstvo naše občine, tudi ne gre, ker je tudi to v težkem položaju. Še svojih potreb ne pokriva, kaj šele, da bi lahko združevalo kakšna sredstva v te namene. Nekaj dobre volje, vendar le v okviru lastnih interesov, je pokazal Brest. Pa še ta je obrtnike le poslovno usmeril, ni jim pa neposredno pomagal s kakšnimi sredstvi. Seveda pa ne moremo trditi, da tega v preteklosti ni bilo. Vem, da so si nekateri obrtniki na ta način naredili aranžmaje. Take aranžmaje pa obsojamo in preganjamo.

Občan se odloča za popoldansko obrt, ker so pogoji lažji, v službi pa ima zagotovljeno socialno varnost. Potem je tu še vprašanje količine dela za zagotovitev primerne dohodka. Dokler bodo v tem smislu prevladovali neenaki pogoji, ne bo razširitve redne obrti.

S popoldansko obrtjo nekaj ni v redu. Problemi so s prijaviteljnim in ob tem moramo veliko narediti. Lahko celo sklepamo, da imamo pri popoldancih opravka z legaliziranimi šušmarji. To bi morali rešiti skupaj z obrtnim združenjem.

Po naših evidencah imamo 67 popoldancev. 22 jih je v proizvodni dejavnosti (leto 1983), ostali so v storitvenih dejavnostih.

Očitno je, da pri nas davki niso zaviralni dejavnik pri razvoju obrti. Verjetno so to drugi pogoji: da smo premajhen center, premajhna občina. Še posebej je treba razčistiti vprašanje popoldanske obrti in šušmarjev. Dokler tega ne razčistimo, ne bo razvoja obrti. Obrtnik, ki je vzel obrt, mora plačevati vse prispev-

ke za zdravstvo in druge sise. Popoldanec to plačuje v delovni organizaciji. Mislim, da prav popoldanci zavirajo razvoj obrti v naši občini.

Popoldanska obrt je pri nas objektivna tudi zato, ker redna ni razvita. Vprašanje pa je, ali jo je treba zavirati ali pustiti. Zaviralni elementi so tudi administrativne zapore. Za 10 ali 20 centimetrov prenizek strop ali podobne stvari lahko onemogočijo izdajo obrtniškega dovoljenja. Pri popoldancih pa se te stvari ne postavljajo tako ostro.

Če bi hoteli obrt načrtno razvijati, bi morali imeti poseben sklad, kot imamo sklad za pospeševanje kmetijstva. To pa po-

meni, da bi morali določiti prispevno stopnjo iz osebnih dohodkov delavcev. Tega si za obrtništvo ne upamo narediti, saj so naši dohodki zelo obremenjeni že sedaj.

Treba je razlikovati med razvitimi in nerazvitimi predeli. Prijemi, ki se pri razvoju drobnega gospodarstva uvajajo, ne morejo biti enaki na obeh območjih. V tej občini je težava v tem, da večina ljudi, ki imajo obratovalnice v Cerknici, živi zunaj občine. Poleg kadrovskih težav, težav z materiali in podobno, zavira razvoj še močno nezaupanje. To je posebej očitno pri mlajših in strokovno zelo usposobljenih delavcih. Ti naravnost ali med vrsticami povedo, da odnosi niso dobri in da gre za prilaščanje družbenega premoženja. Biti moramo zelo pazljivi in hkrati z razvojem, o katerem govorimo, potrebujemo še ustrezno zakonodajo. Razvoj drobnega gospodarstva mora temeljiti na zdravem gospodarskem interesu, ne na socialnih vidikih.

Počastitev dvojnega praznika v Cerknici

Združenje šoferjev in avtomobanikov, avto-moto društvo, svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter drugi občani smo letos skupno proslavili dvojni praznik 13. julij — dan šoferjev in 22. julija — dan vstaje slovenskega naroda.

Združenje šoferjev in avtomobanikov je bilo ustanovljeno maja leta 1956, do takrat pa je naša organizacija spadala pod ZSAM Postojna. Pri ustanovitvi samostojne organizacije je bilo včlanjenih 33 članov, medtem ko nas je danes 186. Prvi predsednik naše organizacije bil sedaj že pokojni Ivan Knap. Kmalu po ustanovitvi je bila organizacija zelo delavna in uspešna, saj smo začeli z različnimi predavanji in tečaji za poklicne voznike — šoferje.

Do leta 1968 je po izmenjavi nekaj predsednikov organizacije v društvu uspešno opravilo izpit za poklicnega voznika 116 članov. Od takrat dalje pa se za svoj poklic izobražujejo člani v Postojni in v Ljubljani, ker organizacija nima denarnih sredstev za pripranje šoferskih tečajev.

Organizacija ne prejema nobene denarne dotacije. Denar, ki ga nujno potrebujemo za pisarniški material, pošto, vence in nabavo kakšne slovesne uniforme na vsakih nekaj let, dobimo od pobra- ne članarine, ki jo člani redno plačujejo vsako leto po 300 dinarjev, od tega pa moramo nakazati naši zvezi v Ljubljani 170 dinarjev na člana. V preteklem letu pa nam je zavarovalnica Triglav iz Postojne nakazala 50.000 dinarjev za uspešno delo v organizaciji.

Tudi od podjetja Kovinoplastika iz Loža smo dobili materialno pomoč, tako da smo si uredili svoj lastni prostor, seveda tudi z udarniškim delom.

V preteklih sedemindvajsetih letih smo nabavili 28 slovesnih uniform, ki pa so že močno dotrajane, nujno pa jih potrebujemo pri raznih proslavah, prireditvah in pogrebi umrlih članov. Delujemo pa po vsej notranjski regiji od Ljubljane do Ilirske Bistrice.

Društvo je še vedno delavno, vendar nekatera podjetja in ustanove nimajo pravega razumevanja do našega združenja, da bi prispevali nekaj sredstev za svoje šoferje, ki so člani naše organizacije. Ni mi razumljivo, zakaj tako slab odnos do našega združenja; morda pa tudi šoferji ne znajo pravilno prikazati svojega dela in jih prositi za kakšno nujno pomoč, kadar jo potrebujemo.

Vsako leto prirejamo ob 13. juliju — dnevu šoferjev tovariško srečanje s sprevedom in proslavo. Na predvečer praznika nese- mo šopke na grobove umrlih članov-šoferjev ter pred spomenike padlim v NOB. Tako smo storili tudi letos, le s to razliko, da smo to naredili na predvečer 13. julija, medtem ko smo imeli parado in proslavo v nedeljo 22. julija. V paradi so sodelovali pionirji prometniki z Rakeka, predstavniki v uniformah iz Dolomitov, Ljubljane, z Vrhniko, iz Postojne, Ilirske Bistrice, Cerknice ter člani AMD Cerknica, pihalna godba iz Cerknice in vozila AMD Cerknica.

F. Petan

Strelnske novice

BREST ZMAGAL S PUŠKO

Na regijskih tekmovanjih v Postojni, na katerih so sodelovali strelci iz Sežane, Ilirske Bistrice, Postojne in Cerknice, so največji napredek pokazali strelci Bresta. Tudi pri organizaciji tekmovanja so veliko prispevali sodniki in strelski delavci iz Cerknice.

Brestovi strelci so bili prepričljivo boljši v streljanju z MK puško, kjer sta se odrezala Janez Obreza pri članih in Leon Kebe pri mladincih.

Zelo kakovosten je bil tudi boj s pištolo, v katerem je zmagala Postojna. V tekmovanju za memorial Jožeta Klanjskega-Vasje pa je zmagal Brest in si pridobil pravico do nastopa na republiškem tekmovanju.

REZULTATI:

MK puška 3 x 20

Ekipno:

1. SD BREST I

krogov
1355

2. SD POSTOJNA 1350
3. SD BREST II 1271

Posamezno:

krogov
1. ISTENIČ Marjan, Postojna 470
2. OBREZA Janez, Brest 468
3. KEBE Jože, Brest 462

MK pištola

Ekipno: krogov
1. SD POSTOJNA 1349
2. SD BREST 1315
3. SD SEŽANA 1196

Posamezno:

krogov
1. ISTENIČ Marjan, Postojna 468
2. KEBE Jože, Brest 464
3. BARANJA Karlo, Postojna 450

F. Mahne

Slavnostna parada ob dnevu šoferjev

Obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(Iz številke 83 — 31. avgust 1974)

ODNOSI PROIZVODNJA — TRGOVINA

— Uskladiti je treba razvojne programe vseh delovnih organizacij, združenih v SOZD Slovenijales, in izdelati enoten razvojni program sestavljene organizacije združenega dela Slovenijales, ki ga bodo obravnavali vsi odbori, poslovni odbor SOZD, delavski sveti temeljnih organizacij in kot zadnji še centralni delavski svet SOZD Slovenijales.

— Obdelati je treba surovinsko bazo in izdelati materialno bilanco, ki bo osnova za realizacijo razvojnega programa.

— Izdelati je treba koncept ekonomskih odnosov v SOZD Slovenijales ter enoten delitveni sistem, ki bo usklajen s političnimi smernicami in ustavnimi določili.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Da bi bilo delo odborov samoupravne delavske kontrole učinkovito in usklajeno v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, so družbenopolitične organizacije BRESTA predčasno imenovala posebno komisijo z nalogo, da pomore odborom izdelati poslovnik za njihovo delo. Komisija je prvi osnutek poslovnika pripravila pred nekaj dnevi, da bodo sedaj o njem najprej razpravljali odbori, nato pa ga bodo kot predlog posredovali v javno razpravo.

PRED ZAČETKOM NOVE IZOBRAŽEVALNE SEZONE

Na tehniški šoli bomo z novim šolskim letom imeli prvi in drugi letnik. V prvega se je vpisalo 29 učencev, od katerih je polovica prav dobrih. Skoraj polovica pa je tudi deklet, kar je iz pedagoško-vzgojnega vidika mnogo bolje kot pa po spolu ločene populacije.

V drugem letniku pa bo 23 učencev, če bodo v teh dneh vsi uspešno opravili popravne izpite.

Razen nekaterih manjših sprememb bodo poučevali že dosedanja predavatelji.

Letos se zaposluje 19 srednješolcev — naših štipendistov, od katerih je 15 lesnih tehnikov. Pričakujemo pa, da se bo zaposlilo do spomladi še 10 visokošolcev. To so zvečine lesarji, ekonomisti in arhitekti, torej kader, ki ga temeljne organizacije združenega dela najbolj potrebujejo. Zanje bo treba natančneje predvideti delovna mesta, za nekatere pa tudi stanovanja.

V novem šolskem letu bomo štipendirali 65 srednješolcev, 5 višješolcev in 35 visokošolcev.

ZELŠKI KONCERTI LETOS

Že drugič so se zvrstili od 12. julija do 2. avgusta 1974 v naši lepi in umetniško bogati zelški cerkvi koncerti, ki sta jih organizirali Kulturna skupnost Cerknica in Komorna scena iz Ljubljane. Vendar moramo pripomniti, da je lani teklen program lepše in bolje organizirano. Organizacijsko delo je precej šepalo: plakati so bili v Cerknici nekaj dni pred prvim koncertom, ki je bil 12. julija. Lani je bilo precej obiskovalcev z Rakeka in iz Postojne, pa tudi iz Ljubljane; letos tega skoraj ni bilo, razen pri zadnjem koncertu 2. avgusta.

Organizacija za obisk koncertov bi morala biti bolj smotrna. Vstopnice bi morali ponuditi predvsem ljudem, ki se za glasbo zanimajo, pa tudi vsem drugim, zlasti mladim ljudem v delovnih kolektivih; zakaj se ne bi pripeljali na zanimive koncerte Brestovi ljudje, ali naj bi ne bili obiskovalci delavci iz loške Kovinoplastike?

PRED LETOŠNJO LESARIJADO

Športni park Kodeljevo bo 13. in 14. septembra prizorišče tovariških bojov športnikov in športnic številnih kolektivov lesne industrije Slovenije. Moški bodo nastopili v šestih, ženske pa v štirih panogah. Devet podjetij, med njimi tudi BREST, bo nastopilo z vsemi desetimi ekipami, to pa tudi pomeni, da je končnega zmagovalca iskati prav med njimi.

Organizatorju lesarijade '74 se je prijavilo 45 podjetij z 240 ekipami in 1600 tekmovalci. Financiranje iger je tokrat enotno v obliki startnine, in sicer 150 dinarjev na tekmovalca.

Filmi v septembru

1. 9. ob 20. uri in 2. 9. ob 16. uri — francoska komedija NORČKI S STADIONA.
1. 9. ob 17. uri in 3. 9. ob 20. uri — angleška kriminalka NAJVEČJI BANČNI ROP.
2. 9. ob 20. uri — ameriški akcijski film BELI PES.
6. 9. ob 20. uri — ameriška komedija SUPER FANT.
8. 9. ob 20. uri in 9. 9. ob 16. uri — francoska komedija POLICAJ IN POLICAJKE.
9. 9. ob 20. uri in 10. 9. ob 20. uri — francoski akcijski film ŽIVI OGENJ.
13. 9. ob 20. uri — italijanski erotični film NATHALIE.
15. 9. ob 17. in 20. uri — francoski pustolovski film ZMEDA NA KARIBIH.
16. 9. ob 16. in 20. uri — ameriški glasbeni film MOJE PESMI, MOJE SANJE (ponovni odkup znane uspešnice).
17. 9. ob 20. uri — danska erotična komedija MORNARJI V POSTELJI.
20. 9. ob 17. in 20. uri — indonezijski akcijski film PLAMEN MAŠČEVANJA.
22. 9. ob 20. uri in 23. 9. ob 16. uri — ameriška komedija NORI ZAPORNIK.
23. 9. ob 20. uri in 24. 9. ob 20. uri — ameriška shriljivka SAMI V NOČI.
27. 9. ob 20. uri — italijanska drama DEKLE IZ TRSTA.
28. 9. ob 20. uri in 1. 10. ob 20. uri — ameriška grozljivka ABSURD.
29. 9. ob 20. uri in 30. 9. ob 16. uri — nemški western VELIKA KAČA.
30. 9. ob 20. uri — kanadska shriljivka VSE NAJBOLJŠE ZA MOJ ROJSTNI DAN.

brestov

Bloke so spet slavile

TRADICIONALNO KMEČKO SREČANJE NA BLOKAH

Nova vas na Bloški planoti je v nedeljo 19. avgusta že sedmič pričakala udeležence srečanja kmetov in delavcev Mercatorja — kmetijske zadruge Cerknica. Tudi letos je na srečanje prišlo veliko tekmovalcev in gledalcev, ki so prišli bodrit tekmovalce ali pa samo na ogled oziroma zabavo. Srečanja so se uradno udeležili tudi zamejski Slovenci iz Doline pri Trstu, kar je še en dokaz, da prireditelj presega občinske in republiške meje.

Tudi letos se je pričelo s sprevedom kmečkih konj, vozov, traktorjev in tekmovalcev iz šestih združnih enot. Spreved je bil pisan in zanimiv. Morda je manjkalo nekoliko več domače kmečke izvirnosti, ki bi prikazala (kar se prikazati da) domače navade, ki so že ali še bodo zašle v pozabo. Kljub temu pa je treba poudariti, da je bila v sprevedu celo 300 let stara kočija, ki jo je ponosno vozil bloški Polde.

Na uradnem delu srečanja je najprej spregovoril direktor kmetijske zadruge Cerknica Slavko Tornič, zatem pa je bila podelitev plaketa in pokalov. Rejci plemenskih telic so dobili zlate plakete, ki so bile podeljene na letošnjem spomladanskem novosaškem sejmu. Dobili so jih Tomaž Kvaternik iz Smarate, Stane Palčič iz Markovca, Franc Benčina iz Nadleska in Rajko Modic iz Ivanjega sela. Uradno je bil predan tudi srebrni pokal, ki ga je kmetijska zadruga Cerknica prejela na spomladanskem novosaškem sejmu kot priznanje za rejo odlične plemenske živine.

Pisno priznanje je bilo podeljeno Alojzu Škrabcu iz Velikih Blok za dolgoletno in požrtvovalno delo v kmetijski zadrugi Cerknica.

Srečanje se je prevesilo v tekmovalni del. Za uvod so se pomerili v košnji in grabljenju. Najhitrejši so bili kosci s »hribovskega« področja, kar je verjetno odraz dejstva, da je na teh področjih kosa še vedno zelo uporabna stvar. Zmagala je ZE Nova vas pred ZE Cajnarje-Zilce in ZE Cerknica.

Nad nepregledno množico gledalcev so se že zbirali »temni oblaki« in pokošeno travo je bilo potrebno hitro spraviti v kopice. Tudi tu so bile »hribovke« najhitrejšje; zmagala je ZE Cajnarje-Zilce, sledili pa sta ZE Cerknica in Unec.

Po naporni košnji in grabljenju so požrtvovalne članice aktiva kmečkih žena pripravile štruklje, namočene v vinsko omako. Vsem tekmovalcem in tekmovalkam je ta hrana dobro teknila, na kar je prav gotovo vplivala pravilno izbrana »omaka«. Za množico gledalcev pa je bila to še ena priložnost spoznati stari, že skoraj pozabljeni običaj — malico koscev in grabljic na travniku.

Sestavni del kmečkih opravil je tudi delo v gozdu. Na srečanju so bili prikazani presek, razrez in podiranje. Tekmovalce so samo

tri ekipe, kar je morda odraz dejstva, da je delo težko in ni primerno za vsakogar. Najbolj so se izkazali tekmovalci iz ZE Cerknica, sledili pa sta ZE Unec in Nova vas.

V spretnostni vožnji s traktorjem in samonakladalno prikolico so tekmovali sami mladi kmečki fantje. Pa naj kdo reče, da kmetijstvo ni stvar mladih! Najbolj spreten je bil Emil Zabukovec iz ZE Nova vas, drugi je bil Janez Benčan iz ZE Cerknica in tretji Samo Baraga iz ZE Cajnarje-Zilce.

Tekmovalni del se je prevesil v drugo polovico. Potrebno je bilo pokazati še moč pri vlečenju vrvi. Zmagali so domačini (ZE Nova vas) kot že vrsto let nazaj, sledili pa so tekmovalci ZE Loška dolina in Cerknica.

Na vrsti je bilo še tekmovalje zaradi energetske krize vedno večji. Letos se je tekmovalja udeležilo rekordno število konj. Seveda je k temu pripomogla spodbudna startnina, ki je prinesla vsakemu tekmovalcu 50 kilogramov koruze, da o pokalih in diplomah sploh ne govorimo.

Konji so bili razdeljeni v dve skupini, na kmečke delovne konje in športne konje. »Dirke« kmečkih delovnih konj se je udeležilo 11 konj. Zmagal pa je konj Andreja Drobnica iz Nove vasi; sledila sta mu konja Jožeta Gornika iz Nove vasi in Braneta Hribarja iz Grahovega. V skupini športnih konj je zmagal konj Janca Ruparja iz Rut.

V tekmovalstvu kmečkih opravil so nastopili tekmovalci iz šestih združnih enot (ZE Begunje ni

nastopila). V skupnem seštevku je zmagala ZE Nova vas (le-ta je že prejela prehodni pokal v trajno last in je na poti do drugega) s 24 točkami, tesno je sledila ZE Cerknica s 23 točkami, tretja je bila ZE Cajnarje-Zilce z 18 točkami; sledile so ZE Unec, Grahovo in Loška dolina.

Ekipe, uvrščene na prva tri mesta, so dobile diplome, ekipa, ki je zmagala v skupnem seštevku, pa je dobila tudi prehodni pokal, ki ga bo čez tri leta lahko osvojila v trajno last (če bo tekmovala tako uspešno, kot je letos).

Ni prireditve, na kateri ne bi bilo poskrbljeno za jedačo, predvsem pa za pijačo. Posebej je potrebno pohvaliti zagnanost članice aktiva kmečkih žena kmetijske zadruge Cerknica, ki so pripravile veliko raznovrstnega peciva. Kljub nekoliko višjim cenam so šle domače dobrote odlično v promet.

V tekmovalnem delu neporabljene moči so se navsezadnje iztrošile na plesišču. Za prijetno zabavo je poskrbel znani ansambel »Slovenija«.

Kljub nekoliko zaostrenim gospodarskim razmeram lahko trdimo, da je srečanje organizacijsko in po številu sodelujočih uspelo. Resnično postaja srečanje že tradicionalno, saj se bliža okrogli številki deset. Zato je tudi interes kmetijske zadruge Cerknica, ki je glavni organizator srečanja, da takšno prireditev organizira tudi v prihodnjih letih. Verjetno pa bo potrebno srečanje preobeleči v drugačno obleko, da bo postalo še bolj »domače« in še bolj zanimivo tudi za širši krog ljudi.

R. Klančar

Sprejem za strelce

V avgustu je bil organiziran sprejem za strelce strelske družine BREST, na katerem so bili predstavniki organov upravljanja, družbenopolitičnih organizacij, glavni direktor, vodstvo kluba ter strelci in strelke vseh kategorij. Organiziran je bil na osnovi dosežkov v zadnjih letih na regijskih, republiških in državnih tekmovaljih.

Uvodne besede je prispeval glavni direktor Anton Kraševac. Zahvalil se je vsem tekmovalcem in vodstvu za velik napredek, pionirskemu za 3. mesto na državnem prvenstvu in še posebej Saši ISTENIČ — novi državni prvakinji in rekorderki. Poudaril je, da se s tem krepi tudi splošni ljudski odpor in družbena samozasčita, posebno še, ker se pri tem vzgajajo že mladi ljudje, ki so skozi vse življenje lahko aktivni tekmovalci in branilci domovine. Do sedaj smo strelcem posvečali premalo pozornosti, kljub temu da so bili vedno delavni.

Predsednik strelske družine je prisotne seznanil z zgodovino in dosedanjim delom družine, s težavami in uspehi ter prihodnjimi načrti.

Največ težav je s puškami iz uvoza, za katere društvo nima deviznih sredstev niti sredstev za plačilo carinskih dajatev, čeprav ga nujno potrebujejo za uvrstitve v sam vrh strelskega športa.

Dosedanja dotacija TKS za nabavo materiala (tarče, diabol, MK nabojev in strelske opreme) je smešno nizka (10.000 din), saj ne zadostja niti za tarče. Da si lahko kupimo MK naboje, gremo vsako leto pogozdovat, da zaslužimo od 70.000 do 80.000 din in smo med redkimi društvi v občini, ki si večji del za materialne izdelke zaslužimo sami.

Težave so tudi s prevozi, saj sodelujemo na 37 regijskih in republiških tekmovaljih po raznih krajih Slovenije.

Večino težav rešimo kar sami. Največja želja pa je, da bi Brest pomagal pri uvozu orožja in prevozi, o čemer so tudi prisotni predstavniki delovne organizacije izrazili ugodna mnenja.

Glavni načrt pa je začetek gradnje malokalibrskega strelišča v cerkniški občini. Ob tem bo treba najti skupni interes kluba, oddelka za SLO in DS, zveze lovskih organizacij Notranjske, TKS, družbenopolitičnih organizacij in delovnih organizacij v občini, da bi s skupnimi močmi zgradili skromen, a zelo potreben objekt.

Po končanem pogovoru so bili strelci obdarjeni z lepimi knjižničnimi nagradami za tekmovalne uspehe in prizadevno delo.

F. Mahne

MARATONSKI KONCERT V CERKNICI

V soboto, 15. septembra bo od 11. ure dalje pred osnovno šolo v Cerknici pravi pravcati maratonski koncert znanih in manj znanih ansamblov, kantavtorjev in akustičnih skupin. Če bo vreme slabo, bo prireditev v športni dvorani.

Pričakujejo blizu 20 ansamblov. Med drugimi so najavljeni tudi GU-GU, Lublanski psi, Sunčev put (Zenica), Plagiat, Romana in dvanajsto nadstropje, Črne gradnje, Čudežna polja, vrsta domačih ansamblov, pa še Rendez vous, Pankrti, Marko Brecelj in tako naprej. Prireditelj bo posnel tudi ljubljanski radio in jo uvrstil v svoj program.

Vsaj za mlade bo to soboto kar dobro poskrbljeno!

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: Vili FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIC, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZIJ, Danica MODIČ, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN
Foto: Jože ŠKRLJ
Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda ŠEGA.

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.
Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.